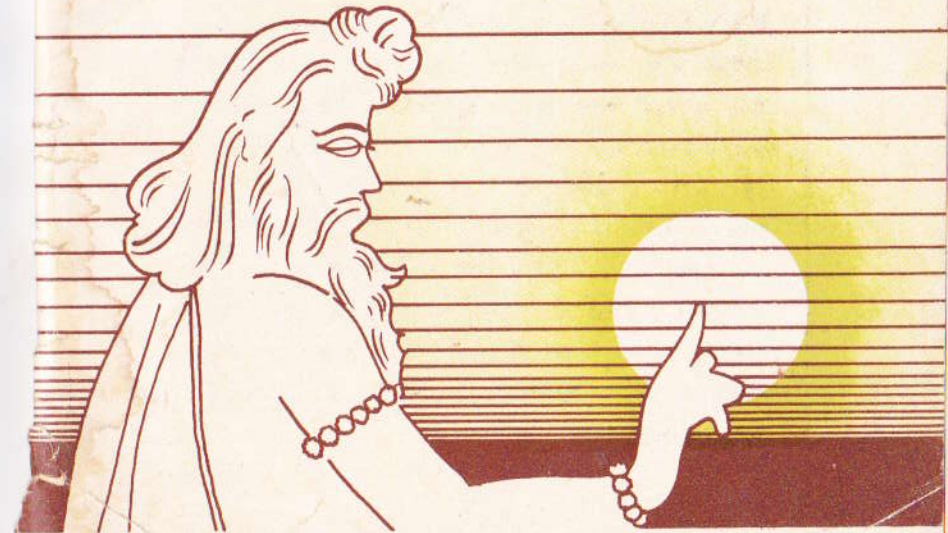




શ્રીધ્યાત્મ



વર્ષ : ૧૭

જુલાઈ-૧૯૯૬

અંક : ૧૦

* ...ત્યાંસુધી તેનું ગૌરવ અધૂરું છે. *

જે શરીર પાછળ મોહિત થઈને માણસો ગમે તે કરવા ને પોતાનું સર્વસ્વ પણ કુરબાન કરવા તૈયાર થઈ જાય છે તે શરીર કોટિ ઉપાયે પણ સાચવી શકાય તેવું નથી. જ્યારે વસ્તુસ્થિતિ આવી છે ત્યારે તે શરીરની મમતા કેવી? આજે શરીરસુખની વધતી જતી ભૂખ ને જાતીય વાસનાને વધારવા ને પૂરી કરવા માટે શોધાતાં ખૂબ જ પ્રમાણમાં ખપી જતાં સાધનો માણસ પશુથી પણ બદતર બનતો જાય તેની પ્રતીતિ કરાવે છે. માનવજાતિને માટે આ વસ્તુસ્થિતિ ગૌરવ લેવા જેવી નથી જ. જે જાતિ કે સમાજમાં શરીરસુખની મોહિની ને ઘેલછળ ધર કરી બેઠી હોય ને જે સમાજમાં માણસોની દૃષ્ટિ કેવલ જડશરીરના રૂપરંગ અને આકર્ષણમાં જ અટકી ગઈ હોય તે જાતિ કે સમાજને સુસંસ્કૃત કે સભ્ય કહી શકાય નહિ એ નક્કી છે. માણસ વાઘ, સિંહ, વરુ ને હાથીને વશ કરે, પહેલવાન બને ને શત્રુઓને પરાસ્ત કરે; કદાચ સમસ્ત સંસારના જ્ઞાનવૈભવની મૂર્તિ બનીને પર્વતો તથા સાગરો પણ પાર કરે : કદાચ તે સૌથી વધારે સમૃદ્ધિશાળી ને શ્રીમંત બની જાય; તે તેને માટે ગૌરવ લેવા જેવું હશે એમાં શંકા નથી : પણ જ્યાંસુધી તે શરીરના મોહ ને વિચારથી ઉપર ઊઠીને આત્માના પ્રકાશને પારખવાનો પ્રયાસ કરતો નથી ત્યાંસુધી તેનું ગૌરવ અધૂરું જ છે : ત્યાંસુધી તેની બધી જ વિદ્યા, શક્તિ, ચતુરાઈ તથા સાહસવૃત્તિ પર પાણી ફરી વળ્યું છે એમ નક્કી માનજો.

યોગેશ્વરજી



અધ્યાત્મ

આધ્યાત્મિક વિકાસની નવી જ ક્ષિતિજ ખોલવું ગુજરાતી માસિક
દુટક નકલ ૪-૦૦ વાર્ષિક લવાજમ દેશમાં રૂ. ૧૫-૦૦
વિદેશમાં રૂ. ૨૦૦-૦૦ (વિમાનથી)

- સંસ્થાપક પ. પૂ. યોગેશ્વરજી સર્વમંગલ ચેરિટિબલ ટ્રસ્ટ (રજી. અમદાવાદ).
- તંત્રી-સંપાદક શ્રી નારાયણ હ. જાની.
- સહસંપાદકો શ્રી નાનુરામ દુધરેજીયા, શ્રી મણિભાઈ સી. શાહ.
- પ્રકાશન અને પ્રામિસ્થાન 'અધ્યાત્મ' પ્લોટ નં. ૧૬૮૮ બી. સરદારનગર, ભાવનગર-૧
- તંત્રી, મુદ્રક અને પ્રકાશક નારાયણ હ. જાની. ફોન ૪૨૫૮૧૧
- મુદ્રણસ્થાન રાધેશ્યામ પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ, પ૩/૫૪ સી ૧, બોરડીગેટ, ભાવનગર-૧.

લેખકોને નિમંત્રણ

- અધ્યાત્મમાં લેખો, ભજનો કે ગીતો મોકલાવવા લેખકોને નિમંત્રણ છે. અધ્યાત્મની ભાવનાને અનુરૂપ જ લેખો સ્વીકારવામાં આવશે.
- લખાણ કાગળની એક બાજુ ને સારા મોટા અક્ષરે લખેલું હોવું જરૂરી છે. બીજાં સામયિકોમાં પ્રસિદ્ધ થયેલ લેખોની નકલો ન મોકલાવવા વિનંતી છે.

'અધ્યાત્મ' અંગે સૂચનો

- ગ્રાહકોને ગ્રાહક નંબર સરનામા સાથે લખવામાં આવે છે તે નોંધી લેવો.
- 'અધ્યાત્મ' જો આપને ગમ્યું હોય તો આપના પરિચિત વર્ગમાં તેના ગ્રાહકો વધે તેવું આપ કરતાં રહેશે.
- 'અધ્યાત્મ' દર માસની ૧૭ તારીખે પ્રસિદ્ધ થશે. કોઈ કારણે એકાદ અઠવાડિયા સુધી અંક ન મળે તો સ્થાનિક ટપાલ કચેરીમાં તપાસ કર્યા પછી અત્રે જણાવવું. સિલિકમાં હશે તો જરૂર મોકલી આપશે.
- પત્રવ્યવહાર કરતી વખતે ગ્રાહક નંબર લખવાથી વધુ સરળતા રહેશે.
- 'અધ્યાત્મ' અંગે કોઈ સૂચનો કરવાના હોય તો નિઃસંકોચ કરવા અનુરોધ છે.
- દર મહિનાની તા. ૧૫ સુધીમાં જે ગ્રાહકોનાં નામ અત્રે મળી જશે, તેમને તા. ૧૭ મી એ અંક રવાના કરવામાં આવશે.

અનુક્રમણિકા

શ્રી યોગેશ્વર કથામૃત	મા સર્વેશ્વરી	૩
ઈશ્વર સાન્નિધ્યની સાધના	યશસ્વીભાઈ ય. મહેતા	૧૪
કેનેડા દેરોન્ટોમાં પૂ. માના સાત દિવસ	સુરેશ થાલ	૨૦
નવરાત્રિ જપયજ્ઞ શિબિર	—	૩૧
થોડી સ્પષ્ટતા	નારાયણ હ. જાની	૩૪
કબીર જયંતિની ઉજવણી	કબીરભક્ત	૩૬
શ્રીમદ્ ભાગવત વિમર્શ—(૩)	ભાગવતાર્ય જનાર્દનભાઈ દવે	૩૮
વિભુની છબિ	ડો. ધર્મેન્દ્ર મ. માસ્તર (મધુરમ્)	૪૨
આરોહણ—અવરોહણ	ડો. રણજિત પટેલ (અનામી)	૪૩
શ્રી મધુબેનને ૫ પૂ. મા શ્રી સર્વેશ્વરીની શ્રદ્ધાંજલિ	મા	૪૪
ક્રિયાયોગ	યોગેશ્વરજી	૪૭
ગુરુપૂર્ણિમા અને ૧૫ મી ઓગસ્ટના ઉત્સવો અંગે	તંત્રી	૫૪
શ્રી સંત—શ્રીઈંદિરાદેવી	ઝિંજુવાડિયા કનેયાલાલ	૫૫
રામકથા	યોગેશ્વરજી	૬૧



અધ્યાત્મ

વરદ હસ્ત પ્રભુ તમારો, સદાય રહેજો જીવન સહારો

—મા સર્વેશ્વરી

વર્ષ : ૧૭

જુલાઈ—૧૯૯૬

અંક : ૧૦

શ્રી યોગેશ્વર કથામૃત

મા સર્વેશ્વરી

તા. ૧૪-૫-'૮૧, ગુરુવાર, વૈશાખ સુદ અગિયારસ, ૨૦૩૭
સ્થળ : ૨, નરસિંહનગર, નારણપુરા, ચાર રસ્તા, અમદાવાદ.

નિયમ મુજબ સ્નાન, વ્યાયામ, ગીતાપાઠ બાદ દૂધ પીને લેખનમાં પૂ. શ્રી મગન બની જાય છે. લેખનમાં ૧૦૪૫ થઈ ગયાં, પૂ. શ્રીને એ વાતનો ખ્યાલ જ ન રહ્યો. પછી દરેક મિનિટ માળા લઈને પલંગ પર સૂતા થોડો આરામ કર્યો.

ત્યાર પછી પૂ. શ્રીએ સર્વેશ્વરી પાસે ડાયરી માંગી તેમાં પરમશક્તિની આજ્ઞા માંગતી વાતો લખી છે. એના અનુસંધાનમાં પાછળથી પૂ. શ્રી કહેવા લાગ્યા : જગદંબા આ વખતે મસૂરી જવાની ના પાડે છે. જો કે એમાં સારું જ હશે. કેમ ના પાડે છે તે સમજાવું નથી પણ એની 'ના'માં પણ કલ્યાણ જ હશે.

સમય થતાં દ્વાર ખોલવામાં આવે છે. આજે અગિયારસ હોવાથી પૂ. શ્રી કેરીને દૂધ લે છે. ત્યારબાદ ૧૨ વાગી ગયા હોવાથી મુલાકાતીઓ આવી ગયા છે. જેમાં રાજકોટ, મોરબી, ભાવનગરના શિબિરાર્થીઓનો સમાવેશ થાય છે.

તેમાં શ્રી ભાઈલાલભાઈ છાંટબારને યાદ કરવામાં આવે છે. પૂ. શ્રીએ તેમને ફરી પત્ર લખવાની (શિબિરમાં આવવા માટેની) સૂચના આપી. ત્યારબાદ શ્રી પદ્માબેન ત્રિવેદી બે ભજનો ગાય છે. ભજનો ગાતાં ગાતાં ખૂબ ભાવવિભોર બની જાય છે. ત્યારબાદ પૂ. શ્રીની સૂચનાથી અમિત સુરતની વાતો કરે છે. ત્યારબાદ થોડીઘણી બીજી વાતો સર્વેશ્વરીની કરે છે.

બેઠક પૂરી થતાં સૌ વિદાય લે છે. સાંજે પ્રવચન સંઘવી હાઈસ્કૂલમાં પૂરું થાય છે. પ્રવચન સ્થળે ઘણાં ઘણાં બહારગામના સાધકો પૂ. શ્રીને તથા સર્વેશ્વરીને મળે છે. સૌના મુખ પર આનંદ ને આવતીકાલથી શરૂ થનારી શિબિરનો ઉત્સાહ દેખાય છે.

પ્રવચન બાદ ઉતારા પર આવી, પૂ. શ્રી દૂધ લઈ આરામ કરે છે. હરિ: ૐ

તા. ૧૫-૫-'૮૧, શુક્રવાર, વૈશાખ સુદ બારસ, ૨૦૩૭,

સ્થળ : લો કોલેજ, નવરંગપુરા, અમદાવાદ

આઠમી ધ્યાનસાધના શિબિર

પ્રભાતે પ્રથમ દિવસે પૂ. શ્રીના આશીર્વચન : પ્રેમ સાધન છે. ભક્તિમાર્ગમાં એ દ્વારા પણ દર્શન થાય છે. પ્રેમ પરાકાષ્ટાએ પહોંચે ત્યારે સહજ ધ્યાન થઈ જ જાય છે. નામજપ કરતાં કરતાં ધ્યાન થઈ શકે છે.

'ધ્યાનાવસ્થિત તદ્ગતેન મનસા પશ્યન્તિ યં યોગીનઃ' ધ્યાનમાં

મન સ્થિર કરી યોગીઓ દર્શન કરે છે. દોષો જેમના ક્ષીણ થયા હોય. ધ્યાનથી આવેગ, ઉશ્કેરાટ ઓછા થઈ શાંતિ મળે છે. પણ એ સાથે બીજા સુષુપ્ત સંસ્કારો, શક્તિઓ પ્રાદુર્ભાવ પામે પછી અંદર રહેલો પ્રકાશ દેખી શકાય છે.

માનવ સંસારમાં રહે, સંબંધવિચ્છેદ ન કરે, ધરનો લગ્નજીવનનો કે સમાજનો નહીં, પણ સારી રીતે રહેતા શીખે. માનવતાથી મંડિત થવું એ ધ્યાનમાં બેસનાર સાધકો માટે ઘણું જરૂરી છે. 'પદ્મપત્રમિવાંભસા' કમળની જેમ અલિપ્ત રહીએ. અલિપ્ત ભાવે રહી કર્તવ્ય કરી છૂટીએ. માનવધર્મની ઉપાસના કરીએ. સાચા અર્થમાં માનવ બનાવનારો ધર્મ તે માનવધર્મ.

શિબિરનું આયોજન ક્ષેત્રસંન્યાસ કે સ્મશાનવૈરાગ્ય જગાવવા નથી કરતા, પણ રાગી ને ત્યાગી બંનેને માર્ગદર્શન મળે એ માટે આવી શિબિરોનું આયોજન છે.

આજે શિબિરના પ્રથમ દિવસે પૂ. શ્રી સમયસર સવારે સ્નાન, વ્યાયામ, ગીતાપાઠ કરી શિબિરના સ્થળે આવી જાય છે. બરાબર આઠ વાગે સર્વેશ્વરીના ભજનથી ધ્યાનમાં બેઠા પૂ. શ્રીની હાજરીમાં બેઠક શરૂ થઈ. ધ્યાનમાં બેસતાં પહેલાં પૂ. શ્રીએ ઉપર મુજબનાં વચનોથી શિબિરનો પ્રારંભ કર્યો.

ત્યારબાદ ધ્યાનની સંપૂર્ણ સમજ આપી પૂ. શ્રીએ ૮.૩૦ થી ૯.૦૦ દરમિયાન ધ્યાનની બેઠક શરૂ કરી. નવ વાગ્યા પછી શિબિરાર્થીઓને અહીં રહો તે સમય દરમિયાન શું શું થઈ શકે તેની વિસ્તૃત સમજ આપતાં પૂ. શ્રીએ કહ્યું : સાધનાશિબિર દરમિયાન અમુક નિયમો દરરોજ લઈ શકાય.

(૧) મંત્રજપ ૫૦, ૧૦૦, ૨૦૦ કે ૨૫૦ (જપની) માળા

કરવી જ. માળાનો નિયમ તો રાખો.

(૨) જપ પ્રિય ન હોય તો અમુક કલાક ધ્યાન કરવું જ એવો નિયમ લેવાય.

(૩) સવારે ને રાત્રે વ્યક્તિગત પ્રાર્થના કરવાનો નિયમ રાખો. સીધી વાતો કરો. હે પ્રભુ! મારી નિર્બળતાને દૂર કરો. મને નિર્મળ, પ્રિય બનાવો. એ રીતે ભાવો વહેવડાવો. પદ, શ્લોકો પણ બોલી શકાય. બાળક જેમ સીધી વાતો કરે તેમ પ્રભુ સાથે આપણી ભાષામાં વાતો કરો.

(૪) અહીં છો ત્યાં સુધી અમુક વાગ્યા સુધી મૌન રાખો. ૮, ૯ કે ૧૦ વાગ્યા સુધી મૌન રાખી શકાય. મૌનમાં લખીને પણ વાત ન કરો.

(૫) અહીં છો ત્યાં સુધી શિવમહિમ્ન, વિષ્ણુસહસ્ર, ગીતાનો કોઈ પણ-જે ગમે તેનો પાઠ કરવાનો નિયમ લઈ શકાય. રોજ અમુક અધ્યાય વાંચી શકાય.

(૬) એવો પણ નિયમ લઈ શકાય. રાત્રિ ભોજન બંધ એને બદલે ફળ લઈ શકાય.

(૭) બપોરે નિદ્રાનો ત્યાગ એ નિયમ પણ લઈ શકાય.

(૮) અધ્યાત્મ સિવાયની બીજી સાંસારિક વાતો ન કરવી એ નિયમ લઈ શકાય.

(૯) રોજનીશી લખવાનો નિયમ પણ લઈ શકાય.

(૧૦) ક્રોધ ન કરવાનો નિયમ પણ લઈ શકાય.

(૧૧) શરીર ને મનથી સંયમ પાળો.

(૧૨) પોતાનું કામ પોતે જ કરો. બીજાને મદદરૂપ થાવ.

(૧૩) સાત દિવસ ચા નહીં પીવી એવો પણ નિયમ લઈ શકાય.

શિબિરનું ઉદ્ઘાટન નથી રાખ્યું. દિલનું ઉદ્ઘાટન જરૂરી છે. સદ્ભાવના પ્રગટ કરો. આપણાં જ સાધકોમાંના એક ભાઈ થોડા આશીર્વાદ આપશે. જેઓ નમ્ર સાહિત્યકાર ને આ ક્ષેત્રે રસ લેતા શ્રી ઈશ્વરભાઈ પેટલીકર આપણને બે શબ્દો કહેશે, જેથી શ્રી ઈશ્વરભાઈ પેટલીકરે નીચે મુજબનું વક્તવ્ય આપ્યું :

‘મારે માટે આ ધન્ય અવસર છે. શિબિરમાં હું આશીર્વાદ પાઠવવા માટે યોગ્ય નથી. ગાંધીમાર્ગે કામ કર્યું. પ્રાર્થનાની પણ મને જરૂર ન જણાયેલી. ખોટું ન કરીએ, એવી રીતે હું જીવતો આવ્યો છું. આધ્યાત્મિક ગ્રંથો વાંચ્યા, પણ આ ક્ષેત્રે પ્રવેશ નથી કર્યો. બુદ્ધિક્ષાએ જે વાંચ્યું. તેનો હવે ધ્યાનમાં અનુભવ કરવા હું ડીસેમ્બર ’૮૦ થી જોડાયો છું. આપણો વિકાસ થઈ શકે તે માટે આ માર્ગ છે. આ માર્ગે આશીર્વાદ આપવા હું યોગ્ય નથી. આપણે સૌ પ્રભુના આશીર્વાદ માંગીએ.’

શ્રી ઈશ્વરભાઈ પેટલીકરે ખૂબ નમ્રતાથી વાતો કરી. ત્યારબાદ પૂ. શ્રીએ નામજપ ઉપર ભાર મૂક્યો. ત્યારબાદ વીસ મિનિટ વિશ્રાન્તિ રાખી.

બીજી બેઠક શરૂ થઈ. જેમાં પ્રશ્નોત્તરી શરૂ થશે. પૂ. શ્રી નીચે મુજબ ધૂન બોલાવી બેઠક શરૂ કરે છે.

ગોવિંદ જય જય, ગોપાલ જય જય.

રાધા રમણ હરિ, ગોવિંદ જય જય.

ત્યારબાદ પ્રશ્નો શ્રી નારણભાઈ જાની વાંચે અને ઉત્તરો પૂ. શ્રી આપે એવી યોજના પૂ. શ્રીએ વિચારી એ મુજબ પ્રશ્નોત્તરી શરૂ થઈ.

પ્રશ્ન : ભોજન સમયે પચાસન વાળી શકાય?

પૂ. શ્રી : જુઓ ભાઈ, પચાસન એ જપ કે પ્રાર્થના માટેનું છે. આપણા શાસ્ત્રોએ સુખાસન ભોજન વખતે કરવાનું જણાવ્યું છે.

પ્રશ્ન : ધર્મીને ઘરે ધાડ ને અધર્મીને ધી-કેળાં. ભલાઈનો બદલો બુરાઈથી મળતો હોય તો શું કરવું?

પૂ. શ્રી : યોગ્ય છે કે નહીં તે ન વિચારો અધર્મીને થોડો વખત ધી-કેળાં મળે તો આપણે શું અધર્મ કરવો? એક નોકરી-યાતે કહ્યું. આ નોકરી કરવી એનાં કરતાં ખીસ્સા કાપીએ તો ચાલે કે કેમ?

‘મજબૂત ફૂલ પેખીય તત્કાલા’ તો એ દરેકના ફળ તરત જ મળે તો પોલીસના હવાલે પણ જવાય તો એ યોગ્ય છે કે કેમ તે વિચારો.

ધર્મને વળગી જ રહો. અધર્મથી મોટર, નોકર, બંગલા મળી જતા હોય, તોપણ અધર્મ ન આચરો. અત્યારે ધી-કેળાં દેખાય ને પાછળથી ન પણ હોય. તાત્કાલિક ફાયદાઓ જોઈ સિદ્ધાંતોમાં બાંધછોડ ન કરવી. ધર્મમાં હંમેશાં પાછળથી જ વ્યાજ. Fixed Deposit પાકે ત્યારે જ વ્યાજ મળે ને તેમ ધર્મમાં પાછળથી વ્યાજ મળે, પણ સત્ય માર્ગે જનારને આનંદ, સંતોષ, પ્રસન્નતા મળે તે ધી-કેળાં જ છે ને!

પ્રશ્ન : તમને પ્રભુરૂપ માની પ્રસન્ન કરવા શું કરવું?

પૂ. શ્રી : રામી ધોબણનાં કવિ ચંડીદાસને ‘મા’ દેખાયાં. એકલવ્યને માટીમાં દ્રોણાચાર્યની ભાવના જાગી. જ્યાં પણ ભાવના જાગે તો ત્યાં ચમત્કાર સર્જાય.

ગુરુમાં પણ પ્રભુ દેખાતા હોય છે. રમણ મહર્ષિ, અરવિંદને ઘણા પ્રભુસ્વરૂપ માનીને ભજતાં. પ્રભુ મીઠાઈના પેકેટ કે કેરીથી પ્રસન્ન કે અપ્રસન્ન થતા નથી, નિયમિત ધ્યાન, જપ, પવિત્ર જીવન, સંયમી, સેવામય જીવન જીવો તો પ્રસન્ન થઈ જવાય છે. યોગ્યતાઓ જોઈને પ્રસન્ન થવાય. પ્રભુ જેવા બનવાનો પ્રયત્ન કરે, દેવ બને, દાનવ બનવાની પ્રવૃત્તિ ન કરે. ભક્તિથી, પ્રેમથી, પવિત્રતાથી, સાત્ત્વિકતાથી, સેવાથી અને સમર્પણભાવથી પ્રસન્ન થઈ જાઉં છું. બીજી રીતે હું પ્રસન્ન થતો નથી. આટલા રૂપિયા આપો તેથી ઠીક છે મદદ મળે, પણ તે પ્રસન્નતા માટે નથી. જીવનને બને તેટલું સાત્ત્વિક બનાવો. સાધના કરે છે એ જાણીને જ આનંદ થાય છે.

એટલે હું કોઈ મળે ત્યારે સંસારના પ્રશ્નો પૂછતો નથી, પણ પૂછું છું : જપ કરો છો? વહેલાં ઊઠો છો? સાધના કરો છો? વગેરે પ્રશ્નો પૂછું છું.

ત્યાં વળી પૂ. શ્રી ધૂન બોલાવે છે.

હરિ ઐં તત્સત્ હરિ ઐં તત્સત્,
જપાકર જપાકર હરિ ઐં તત્સત્,
રટાકર રટાકર હરિ ઐં તત્સત્.

ધૂન બાદ કાર્યક્રમ પૂર્ણ થયો. ઘડિયાળમાં સવા અગિયાર થયા છે. પૂ. શ્રી ૧૧-૫૦ સુધી ધ્યાનની બેઠકમાં સૌને ધ્યાન કરાવે છે. ધ્યાનની પૂર્ણાહુતિમાં પૂ. શ્રી સર્વેશ્વરીને એક ભજન ગાવાનું કહે છે.

સર્વેશ્વરી સમૂહમાં શ્રી રામકૃષ્ણદેવની સ્તુતિ ગવડાવે છે. બાર વાગી ગયા છે. સૌ સાધકો સાથે પૂ. શ્રી પણ છૂટા પડે છે. ઉતારા

પર આવી ખીચડી, દૂધ, કેરીના રસનું ભોજન લે છે. ભોજનબાદ આરામ કરી થોડું લેખનકાર્ય કરે છે. ત્યારબાદ સ્નાન કરી સાડા ત્રણે પૂ. શ્રી તૈયાર થઈ જાય છે.

ચાર વાગ્યાથી સાધકના અનુભવોનો કાર્યક્રમ શરૂ થનાર છે. જેમાં હાજરી આપવા પૂ. શ્રી તૈયાર થઈ આંટા મારે છે. સમય-સર ગાડી આવી જાય છે. પૂ. શ્રી શિબિરના સ્થળે આવી જાય છે. અને સાધકોના અનુભવોનો કાર્યક્રમ શરૂ થાય છે. જેમાં શ્રી બાબુભાઈ ઓરા, શ્રી કુંદનબેન રાણા (વડોદરા), શ્રી હરિશભાઈ કોન્ટ્રાક્ટર (આણંદ)ના વક્તાઓએ પોતે આ માર્ગે શા માટે વળ્યા એમાં પૂ. શ્રીની મદદ કેવી રીતે મળી તેની વાતો પોતાની રીતે કરી.

આજે પૂ. શ્રીના સાન્નિધ્યે ગુજરાતની આઠમી ધ્યાનસાધના શિબિર શરૂ થઈ છે. એ શિબિરનું આયોજન સેવામૂર્તિ શ્રી બાબુભાઈ ઓરાએ એકલે હાથે હિંમત કરીને કર્યું છે. ગુજરાતના જુદા જુદા કેન્દ્રોમાંથી સાધક ભાઈબેનો આવી ગયા છે. જે નીચે મુજબ હતા.

સુરત-૬૨, મોરબી-૨૪, રાજકોટ-૫, ભાવનગર-૧૨, પાલનપુર-૧૦, અમદાવાદ-૬૦, વડોદરા-૪૪, અન્ય-૧૨, કુલ-૨૨૯ (તા. ૧૫ મીની સાંજે).

શિબિરનું સ્થળ લો કોલેજ નવરંગપુરા છે. એ જ મેદાનમાં ભાઈબેનોના ઉતારા ને ભોજનની વ્યવસ્થા થઈ છે. કોલેજને એક મોટો ખંડ છે જેમાં શિબિરના બધા જ કાર્યક્રમો થાય છે. વળી એ જ મેદાનમાં સાંજે પ્રવચન પણ થશે. આજ સ્થળમાં વિવિધ કાર્યક્રમો સાધકો માટે શરૂ થયા છે. જેની રૂપરેખા આ મુજબ છે.

શિબિરનો કાર્યક્રમ

સવારે

- ૪-૩૦ થી ૫-૩૦ ઉત્થાન.
- ૫-૩૦ થી ૬-૦૦ ધ્યાન.
- ૬-૦૦ થી ૬-૩૦ ચા.
- ૬-૩૦ થી ૭-૦૦ સમૂહ પ્રાર્થના.
- ૭-૦૦ થી ૮-૦૦ આસન, પ્રાણાયામ.
- ૮-૦૦ થી ૮-૩૦ ધ્યાન.
- ૮-૩૦ થી ૧૦-૦૦ વિરામ.
- ૧૦-૦૦ થી ૧૧-૦૦ પ્રશ્નોત્તરી.
- ૧૧-૦૦ થી ૧૧-૪૫ ધ્યાન.
- ૧૧-૪૫ થી ૧-૦૦ ભોજન.

બપોરે

- ૧-૦૦ થી ૩-૦૦ વિશ્રામ તથા વૈયક્તિક સ્વાધ્યાય.
- ૩-૦૦ થી ૩-૩૦ ચા.
- ૩-૩૦ થી ૪-૦૦ સરળગીતાનો પાઠ.
- ૪-૦૦ થી ૫-૦૦ સાધકના અનુભવો.
- ૫-૦૦ થી ૬-૦૦ ધ્યાન.
- ૬-૦૦ થી ૬-૩૦ વિશ્રામ (અને પ્રવચન સ્થળે પહોંચવાની પૂર્વ તૈયારી).
- ૬-૩૦ થી ૭-૪૫ પ્રવચન.
- ૮-૦૦ થી ૮-૪૫ ભોજન.
- ૮-૦૦ થી ૧૦-૦૦ ભજનકીર્તન.
- ૧૦-૦૦ થી ૪-૦૦ શયન.

આજના વિશેષ કાર્યક્રમમાં સાધકોના અનુભવનો કાર્યક્રમ સારો રહ્યો. એ કાર્યક્રમ બાદ પૂ. શ્રીના સાન્નિધ્યે ધ્યાનની ત્રીજી બેઠક શરૂ થઈ.

ધ્યાનને અંતે પૂ. શ્રીએ કહ્યું :

રાતે વહેલાં જ સૂઈ, વહેલાં ઊઠે વીર,
બળ, બુદ્ધિ ને ધન વધે, સુખીયું રહે શરીર.

શિબિરમાં સમૂહમાં શિસ્ત રાખવી જરૂરી છે. રાત્રે વાતો બંધ કરો. વાતો કરવી હોય તો બહાર જઈને કરો. વહેલા ઊઠો. ત્રણ વાગ્યે ઊઠીને મૌન જ રાખો. વાતાવરણ શાંત હોય એ શાંતિમાં બધા જ કાર્યો શાંતિથી કરી ખુલામાં ધ્યાનમાં બેસી જાઓ. જપ કરો. પાઠપૂજા કરો. બને તેટલી શાંતિ, મૌન, આત્મનિરીક્ષણ ને બને તેટલો સમયનો સદુપયોગ કરજો.

હવે નાની સરખી ધૂન બોલીએ:-

સંસારમાં બધાંયે, જીવો સદા સુખી હો,
ના દુઃખ હો કદીયે, સૌ રીતથી સુખી હો. સંસારમાં.
રોગો બધા મટોને, સંતાપ સર્વ થામો,
ને પાપ તાપ પીડા, સૌ રીતથી સમી હો. સંસારમાં.
ના રોગ હો જરીયે, ના શોક હો જરીયે,
ના મોહ હો જરીયે, ના દ્વેષ હો જરીયે,
ના રોગ હો જરીયે, સૌ રીતથી સુખી હો. સંસારમાં.

લગભગ છ ને દસ મિનિટે આ કાર્યક્રમ પૂર્ણ બને છે. પૂ. શ્રી ઝડપથી શિબિરના એક અલગ રૂમમાં જ્યાં તેમનો ઉતારો હોય છે, ત્યાં આવી જાય છે. ઉપરની ઓઢવાની ચાદરને ખભા પર નાંખી પલંગ પર બેસી જાય છે. પાણી પીધા બાદ રામાયણ

ગ્રંથનું ગુજરાતીમાં કાવ્યભાષાંતરનું લેખન કરવા બેસી જાય છે. લગભગ પોણો કલાક લેખનકાર્ય એકાગ્રતાથી ચાલે છે.

બરાબર સાતમાં પાંચ મિનિટે પૂ. શ્રી પ્રવચન સ્થળે આવવા નીકળે છે. પૂ. શ્રીના ઉતારાની પાછળ જ મેદાન છે. ત્યાં પ્રવચન શરૂ થનારા છે. જેથી બે મિનિટમાં તો પૂ. શ્રી આવી જાય છે. બરાબર સાત વાગ્યે પ્રવચન શરૂ થાય છે.

યોગવસિષ્ઠની સાત ભૂમિકામાં પ્રથમ ભૂમિકા 'શુભેચ્છા' ઉપર જ આજનું પૂ. શ્રીનું સુંદર પ્રવચન થયું. પ્રવચન બાદ શ્રી શાંતિભાઈની ગાડીમાં નારણપુરાના મુખ્ય ઉતારા પર આવી જવાનું બને છે.

સ્નાન બાદ કેરી, દૂધ વગેરે નાસ્તામાં લઈ પૂ. શ્રી રામાયણ-લેખન માટે બેસી જાય છે. સર્વેશ્વરી પણ પૂ. શ્રીના વક્તવ્યની નોંધ આખા દિવસની થઈ છે તેનું સમાપન કરી આરામ કરવા વિચારે છે. ઘડિયાળમાં દશ વાગી ગયા છે. હરિ: ૐ (ક્રમશઃ)



વિવિધ રોગોના યોગિક ઉપચાર માટે,

યોગશિબિરના આયોજન માટે

ડો. હિમાંશુ પાઠક,

શ્રી હેમીના પાઠક.

*** યોગ એન્ડ ટોટલ હેલ્થ સેન્ટર ***

ડો. મનસુખલાલ ટાવર, અઠવાલાઈન્સ, સુરત.

ફોન : ૬૪૯૯૬૪/૬૪૬૨૨૯ ઘર : ૬૮૫૨૮૩

પૂરું અંતર પરમાત્મામાં વિરામ પામે. આ બધા અનુભવો તેને એવી ખાતરી આપે છે, એવી શ્રદ્ધા ઉપજાવે છે કે તેના પ્રિયતમ પ્રભુ તેના આત્માના પણ આત્મા છે અને તેના મનમાં સંશયની કોઈ પણ સંજ્ઞા રાખવા તે અશક્ત બની જાય છે, પછી ભલે તેની ઉપર બાહ્ય સંસારની કોઈ પણ આપવીતી કે આપત્તિ તૂટી પડી હોય.

પૂજ્ય માતાજી, તમે પોતે જ વિચારો અને નિર્ણય કરો કે તે પોતાના પ્રિયતમના સાન્નિધ્યમાંથી એટલો બધો સંતોષ અને આનંદ મેળવતો હશે, તેના અંતરમાં આનંદનો કેટલો મોટો ખજાનો, કેવો અક્ષટ મહાસાગર ભર્યો હશે, હવે, તે પહેલાની જેમ તેની પાછળ આકુળ-વ્યાકુળ થઈને પડતો કે દોડતો નથી પણ બધું તેની સમક્ષ અનંત આકાશની જેમ ખુલ્લું પડેલું છે અને તેમાં તે પોતાની ઈચ્છા પ્રમાણે આનંદથી ભરેલા અનંત ઉડુચનો કરી શકે છે.

તેને ઘણીવાર લાગે છે કે આપણે સહુ કેટલા અંધ છીએ ! અને અત્યંત અલ્પ અને અનિત્ય એવા વિષયોના આનંદોથી પણ આપણે તુષ્ઠ થઈ જઈએ છીએ ! તે જોઈને તેને આપણી દયા આવે છે, એટલું જ નહીં પણ તે જોઈને તે રડે છે. તે કહે છે, પોતાના અંતરમાંથી પોકારે છે, “ઓ મારા આત્મજનો, મારા સ્વજનો ! મારા પ્રિયતમ પ્રભુ પાસે તમને આપવા માટે આનંદનો અનંત ખજાનો પડ્યો છે અને જે એક ક્ષણમાં નાશ પામે છે તેવો શબ્દ, સ્પર્શ, રૂપ, રસ, ગંધનો અલ્પ આનંદ પણ આપણને શા માટે, કેવી રીતે તૃપ્ત કરી શકતો હશે ? ચોક્કસ, આપણે જરૂર અંધ છીએ. અજ્ઞાનથી ભરેલા છીએ. આપણે આપણા ઈશ્વરને આપણી પાસે આવતા અટકાવી રહ્યા છીએ. તેના અનુગ્રહનાં

આંદોલનો આવી રહ્યાં છે તેની સામે આપણાં બારણાં બંધ કરી રહ્યા છીએ. પરંતુ જ્યારે મારો આ પ્રયત્ન આ અસંખ્ય રંક, જીવોમાંથી એકાદને પણ જીવંત શ્રદ્ધાના એક તણખાથી અભિભૂત થયેલો જુએ છે કે તે તત્કાળ પોતાની કૃપાનો વરસાદ તેની ઉપર વરસાવે છે અને તેના જીવનને સમૃદ્ધ કરતી અનેક દિવ્ય સંપત્તિઓના પ્રબળ પૂર તેના જીવનમાં તે વહેવડાવે છે, જેને બળપૂર્વક ખાવા જતાં તે તેના સમગ્ર જીવનમાં તેના બધાં ક્ષેત્રોમાં તરબોળ કરી દે છે.

હા, દુર્ભાગ્યે આપણે આપણા પ્રિયતમ તરફથી આવતા આ પ્રેમના સંદેશાઓને, આનંદના તરંગોને આપણે હાથે જ અટકાવી દઈએ છીએ. આપણે તેનું અવમૂલ્યન કરીએ છીએ. મૂલ્યનું અલ્પાંકન કરીએ છીએ. ઓ મારા સ્વજનો, આ આપણી બાલિશ્તાને તત્કાલ બંધ કરો; આપણે મનને પૂરેપૂરું નિર્મળ બનાવીએ, પૂર્ણ શુદ્ધ બનાવીએ કે જેથી આ દિવ્યપ્રેમનો સંદેશાઓને આપણે ઝીલી શકીએ, અને તેને અટકાવનારી જે પાળો આપણે બાંધી છે તેને દૂર કરીએ. તેની કૃપા વરસી રહી છે તેને માટે, તેને વરસવા માટે, આપણા જીવનનું મેદાન તેને મોકળું કરી દઈએ. જે સમય આપણે ગુમાવ્યો છે, તેનું પુનરાવર્તન ન કરીએ. અને થોડી વધુ ઝડપ કરીને આપણે ગુમાવેલી તકો પુનઃ પ્રાપ્ત કરવા આપણે નવપ્રસ્થાન કરીએ, કારણ આ નશ્વર જીવનમાં આપણી પાસે કેટલો ઓછો સમય બાકી રહ્યો છે; મૃત્યુ દેવતા આપણા એક-એક પગલાને દબાવીને પાસે આવી રહ્યા છે, આપણે તેનું સ્વાગત કરવા પૂરેપૂરા તૈયાર રહીએ કારણ આપણે માત્ર એક જ વાર મરવાનું છે, અને યાદ રાખો કે મૃત્યુદેવતા કદીયે એક ક્ષણની પણ ભૂલ કરતા નથી.

પૂજ્ય માતાજી, મને ફરીવાર કહેવા દો, વારંવાર કહેવા દો કે આપણો સમય પાકી ગયો છે, અને એક ક્ષણના પણ વિલંબ વિના આપણે આપણા અંતરમાં બિરાજમાન પ્રિયતમ પ્રભુ પાસે પહોંચવાનું છે. કાળ એક ક્ષણનો પણ વિલંબ કર્યા સિવાય વહી રહ્યો છે. કાળ જગતનો ભક્ષક છે. તેના ઉદરમાં તે બધું સ્વાહા કરી જાય છે. માટે વિલંબ કરવાનું આપણી પાસે કોઈ સ્થાન નથી, કોઈ કારણ કે બહાનું નથી. આપણા જાન જોખમમાં છે. મને આશા છે કે તમે અસરકારક પગલાં ભર્યાં છે કે જેથી તમે ઊંઘતા ઝડપાઈ ન જાવ. આપણા જીવનમાં આ એક અત્યંત આવશ્યક બાબત છે. જેની હું આપને ભલામણ કરું છું : કોઈ પણ ભોગે આપણે હંમેશા સક્રિય રહેવું જોઈએ કારણ આધ્યાત્મિક જીવનમાં આગળ ન વધવાનો અર્થ પાછળ ન જવું તેવો જ થાય છે. પરંતુ જેમના જીવનમાં સર્વશક્તિમાન પરમાત્માના પ્રેમનું વાવાઝેરું આવે છે તેવું તો તેમની સુષુપ્તિ અવસ્થામાં પણ આગળ જાય છે, આગળ વધે છે. આપણા જીવનની નાવ સંસારના ભર દરિયામાં તોફાનો અને વાવાઝેરાથી હજુંયે હાલકડોલક થતી હોય તો, આપણા પ્રભુને પૂરા અંતઃકરણપૂર્વક પોકારો. આંખમાં આંસુ સાથે તેમને મદદ કરવા માટે બોલાવો. અને તમે જોશો કે આ સંસાર સમંદરમાં ઊઠેલા બધાં તોફાનો એક ક્ષણમાં ક્યાં થમી જાય છે, ક્યાં અદૃશ્ય થઈ જાય છે તેની ખબર પણ પડતી નથી !

પૂજ્ય મા, આપને ગમે કે ન ગમે તો પણ આ મારી અંતરની લાગણીઓ મેં આપની ઉપર ઢોળી દીધી છે, તો ક્ષમા કરશો. પણ તમારી પોતાની લાગણીઓ સાથે તેની તુલના કરી જોશો. તમારી અંદર સૂતેલા પ્રભુપ્રેમની જ્યોતિને જાગ્રત અને ઉજ્જવલ કરશો, આ દુર્ભાગ્ય, (ભલા ભગવાન તે કદી ન કરે, કારણ આ મનોભાવોને ઠંડા પાડી દેવા જેવું મહાન દુર્ભાગ્ય

બીજું કોઈ નહીં હોય) આપણું કદી ન હોય. આપણે બંને પ્રિયતમ પ્રભુએ આપણી પર જે આ જીવન દરમ્યાન અનુગ્રહ કર્યા છે. તેનું સ્મરણ કરીએ. આપણા આ સાધકબંધુની લાગણીઓ અને ઉદાહરણ દ્વારા જેટલો લેવાય તેટલો લાભ લઈએ. પછી ભલે આ સાધકબંધુ સમગ્ર જગત માટે અજાણ્યા હોય, કારણ તે સૌથી વધુ મહત્ત્વનું છે તે મુજબ પ્રભુની સદા કૃપાદૃષ્ટિમાં રહેલા છે. અને પ્રિયતમ પ્રભુ તેની ક્ષણેક્ષણ સારસંભાળ લઈ રહ્યા છે. પૂજ્ય મા, હું તમારા માટે પ્રાર્થના કરું છું, તમે પણ મારા માટે પ્રભુને પ્રાર્થના કરજો. હું છું. સદા તમારો આપણા પ્રભુના સ્વરૂપમાં.

(કમથ)



ધ્યાન રાખો કે ધ્યેયની વિસ્મૃતિ ના થાય

દરેક માણસ આ જીવનના જંગમાં પડેલો છે તેમાં તેણે કામ, ક્રોધ, લોભ અને અહંકાર જેવા અનેક યોદ્ધાઓ જોડે લડવાનું છે. તેમની સાથેની લડાઈમાં નિરાશ થયે નહિ પાલવે. ભગવાનને શરણે જઈને, ભગવાન પર શ્રદ્ધા રાખીને તેણે લડવાનું છે. તો જંગ અવશ્ય જીતાય જાય છે.

યોગેશ્વરજી

* પરફેક્ટ એન્ટરપ્રાઈઝ *

મરચન્ટ, એક્સપાર્ટ્સ, ઇમ્પોર્ટર્સ

એન્ડ જનરલ A to Z સપ્લાયર્સ

૪૨, જય શ્રી ખોડિયાર કો-ઓપરેટીવ શોપિંગ સેન્ટર

રજપૂતપરા મેઈન રોડ, રાજકોટ.

ફોન નં. ઓ. : ૨૨૫૪૭૮ ઘર : ૪૫૫૫૧૪

કેનેડાના ટોરોન્ટોમાં

પૂ. માના સાત દિવસ

સુરેશ શાહ, ટોરોન્ટો

પ. પૂ. મા શ્રી સ્વેચ્છરી પોતાના વિદેશ નિવાસ દરમ્યાન તા. ૧૬-૫-૮૬ થી તા. ૨૨-૫-૮૬ સુધી કેનેડાના ટોરોન્ટોમાં હતાં. પૂ. માનું મૌન જો કે હજી ચાલુ જ છે, તેમ છતાં કેનેડામાં વસતા પૂ. મા-પ્રભુના ભક્તોને દર્શનનો લાભ મળે તે હેતુથી તેઓએ જાહેર અને વ્યક્તિગત દર્શન આપ્યાં.

આ સાત દિવસો દરમ્યાન પૂ. માના યજમાન શ્રી સુરેશભાઈ શાહને તેઓના મનમાં જે સદ્વિચારો અને ભાવો ઉઠ્યા, તેમને તેઓએ અક્ષરદેહે રજૂ કરી, અમોને મોકલ્યા છે. વિદેશોમાં વિચરણ કરતાં પૂ. મા સાધકો માટે કેવું અદ્ભુત, પ્રેરણાદાયી અને નિઃસ્વાર્થ જીવન ગાળે છે, તેનો થોડો ઘણો ખ્યાલ અધ્યાત્મના વાંચકોને આવે તે માટે તે નોંધો અત્રે રજૂ કરી છે. આશા છે કે તે સહુને ગમશે.

—તંત્રી

તા. ૧૬-૫-'૮૬, ગુરુવાર.

આજે ગુરુવાર છે, ગુરુવારે સદ્ગુરુનું આગમન મન અને અંતરને અવર્ણનીય આનંદથી ભરી દે છે.

પૂ. મા લંડનના ત્રણ અઠવાડિયાના પ્રવાસથી શ્રમિત હોવા છતાં ટોરોન્ટો પધારવાની કૃપા કરે છે. જાણે કે અંતરના આંખા-વાડિયામાં પ્રેમનો પોકાર કરતી કોયલ ટહુકી ઊઠે છે. મૌન છતાં અંતરનો એ મીઠો સ્વર, તેનો સૂર અને તેની મૃદુતા ઘણું કહી

ગુલાઈ : ૧૯૮૬

૨૧

જાય છે. પૂ. મા, અવનિપરનું અમૃત છે. તેમાં સ્હેજ પણ અતિશયોક્તિ નથી.

- * તેમનું રૂપ અને સ્વરૂપ સુધાકર છે.
- * તેમનું દર્શન પાવનકારી છે.
- * તેમની દૃષ્ટિ કૃપાની ધારા છે.
- * તેમનું સાન્નિધ્ય ચુંબકીય છે.
- * તેમનું સ્મરણમાત્ર શાંતિ અને પ્રસન્નતા આપે છે.

મૌનની અભેદ દિવાલોમાં રહેવા છતાં પૂ. મા પોતાના જીવન, રોજિંદા વ્યવહાર અને ભક્તિમય જીવનથી સાધકોને ઘણું રહસ્ય સમજાવે છે. વાણીનો સંયમ, વાણીની મહત્તા વાણીની ઉપયોગિતા અને વાણીની અમૂલ્યશક્તિદ્વારા મનની કેટલી એકાગ્રતા સાધી શકાય છે તેનું જાણે કે જીવંત ઉદાહરણ આપણને પૂરું પાડે છે. પરોક્ષ રીતે મળતા એ ઉપદેશને આપણે વાંચીને જીવનમાં થોડેઘણે અંશે અપનાવીએ.

તા. ૧૭-૫-'૮૬, શુક્રવાર.

આજે પ્રાતઃકાળે પૂ. માના દર્શનનો લાભ મળતો નથી. સાધનાખંડના બંધ દ્વારથી દર્શન કરી મનને મનાવી લેવાય છે. પૂ. મા પોતાનો નિત્યક્રમ કરતાં જણાય છે.

ગઈકાલે એરપોર્ટથી નિવાસસ્થાનના લગભગ પાંત્રીસ મિનિટની મોટરની મુસાફરીમાં નીરવ શાંતિ છે, પૂ. માનું મૌન છે પણ પ્રભુસાથે અસ્ખલિત રીતે જોડાએલાં જણાય છે. મંત્રજપની ગણતરી કરતા મશીનના એકમાત્ર અવાજથી સતત પૂ. માના જપ ચાલી રહ્યા છે એમ જણાય છે. મુસાફરીથી શ્રમિત થયેલાં પૂ.

મા યજ્ઞમાનને પ્રશ્ન પૂછે છે કે, શું કાર્યક્રમ રાખીશું?

પોતાના દેહનો લેશમાત્ર વિચાર કર્યા વગર ભક્તસમુદાયનો આવો ખ્યાલ કેટલા સંતો રાખે? અમારા મનમાં સતત આ પ્રશ્ન થયા કરે છે.

ભજન, ધૂન, મંત્રગાન, મંત્રજપ, ધ્યાન, વાંચન વિગેરે સૂચનોમાંથી જે યોગ્ય લાગે તે કાર્યક્રમ રાખવા પૂ. મા આદેશ આપે છે. સાધકનું હિત અને શ્રેય પૂ. માના હેયે વસેલાં છે, માટે તો પૂ. મા સૌને મળવા આતુર છે.

શાંત, સૌમ્ય, પ્રસન્ન લાગતાં પૂ. માના દર્શનનો લાભ સૌને મળશે, સૌના અંતરની પ્રાર્થનાના જાણે પ્રત્યુત્તરરૂપે પૂ. મા સૌને દર્શનથી લાભાન્વિત કરશે, એ વિચાર માત્રથી અમારું અંતર હર્ષ અનુભવે છે.

આંખથી આપણે જોઈએ છીએ, મનથી નિહાળીએ છીએ અને અંતરથી અવલોકીએ છીએ. પૂ. માને જોયા પછી તેમને નિહાળવાનું મન થાય છે અને નિહાળ્યા પછી અવલોકવાનું મન થાય છે, જોવામાં દૃષ્ટિ જોઈએ, નિહાળવામાં વિવેક જોઈએ અને અવલોકવામાં આધ્યાત્મિકતા જોઈએ અને પૂર્વજન્મના સુસંસ્કારો જોઈએ. જોવા અને સમજવા માટે સૌ ક્ષમતા પામે અને સમજીને પૂ. માના વ્રત, તપમાં સહકાર આપે તે જ પ્રભુને આજે પ્રાર્થના.

ગંગાની પવિત્રતા અને ગંભીરતા પૂ. માના દર્શનમાત્રથી અનુભવાય છે. સરિતાની જેમ સરળતાથી વહેતું પૂ. માનું જીવન પણ સમજવા જેવું છે. પ્રાર્થીએ પ્રભુને કે તેઓ આપણને તેવી શક્તિ આપે, તેવી ભક્તિ આપે.

તા. ૧૮-૫-'૯૬, શનિવાર.

આજે પૂ. માને નિર્જળા ઉપવાસ છે. તેઓ ખૂબ જ શ્રમિત છે તેમ છતાં સવારની મંત્રગાન અને ધ્યાનની બેઠકમાં પધારે છે. વ્યાસપીઠ ઉપર બિરાજતાં જ પૂ. મા પ્રસન્નતા અનુભવે છે. શ્વેતવસ્ત્રમાં સજ્જ થએલાં પૂ. મા જીવનની કલુષિતતાને જાણે કે વિદાય આપે છે. માથે સંકેદ સ્કાર્ફ છે અને બંધ નેત્રોથી, હાસ્ય વેરતાં પૂ. માના દર્શનમાત્રથી સાધકગણ ધન્યતાનો, સંતોષનો, દિવ્યાનંદનો અનુભવ કરતો જણાય છે.

પ્રભાતના શાંત વાતાવરણને મંત્રગાનનો ધ્વનિ પવિત્રતા અને દિવ્યતા ધરે છે. પૌરાણિક કાળના ઋષિમુનિઓના આશ્રમના વાતાવરણની તેમાં ગ્રંખી થતી જણાય છે. ત્રીસ મિનિટ મંત્રગાન, અને ધીમે ધીમે થતા એ ઉદ્ગારો ત્રીસ મિનિટ માટે સાધકોને, અંતરનો શાંત અવાજ સાંભળવા ધ્યાનમાં દોરી જાય છે. શાંત વાતાવરણ, પૂ. માનું સાન્નિધ્ય અને પાવનકારી પરમાણુઓથી સભર એ નીરવશાંતિ, આત્મિક શાંતિની દ્યોતક બની જાય છે. મૌન, ધ્યાન પછી ધૂન ગવાય છે, સૌનાં હેયાં ભારે છે, ભાવવિભોર છે, પૂ. મા માટેના પ્રેમથી પરિષ્વાલિત છે.

સ્કોટલેન્ડથી ખૂબ જ જહેમત કરીને આણેલું "Open the doors within," "ઊઘાડો દ્વાર અંતરનાં" પુસ્તક ધ્યાનકેન્દ્રના બાળકોને આપવા પૂ. મા પ્રેરિત થાય છે. તેમાં પૂ. માના બાળકો માટેના પવિત્ર પ્રેમનું દર્શન થાય છે એટલું જ નહિ, પરંતુ બાળકોના ચારિત્ર્ય ઘડતરની કેવી કાળજી પૂ. મા સેવે છે, તેનું તેમાં દર્શન થાય છે.

સાંજના પૂ. મા સાથે બહાર જવાનું થાય છે. સંગીત અને

સૂર પૂ. માના જીવનમાં હૃદય અને ધબકારની જેમ વણાયેલાં છે. યજ્ઞમાનની ગુજરાતી ગીતોની કેસેટ સાંભળતાં પૂ. મા રસ્તાની બાજુમાં નાના સરોવર પાસે ગાડી રોકાવે છે, ધ્યાનથી કેસેટ સાંભળે છે અને તેના લયથી આનંદ માણે છે. સાથે મંત્રજ્ઞપ ચાલે છે, મન પ્રભુમાં જ જોડાયેલું છે.

પૂ. મા ભક્તોને—સાધકોને દર્શનનો લાભ મળે તે માટે પોતાના સ્વાસ્થ્યની પણ ચિંતા કરતાં નથી, જેમ વૃક્ષને પથ્થર મારો છતાં તે ફળ આપે, નદીને નાથો છતાં નીર આપે, ચંદનને ઘસો છતાં શીતળતા અને સુગંધ આપે.

પરોપકારી, પરિહિતકારી, પાવનકારી અને પતિતપાવની પૂ. માને પ્રણામ કોટિ વંદન.

તા. ૧૯-૫-'૯૬, રવિવાર.

વાદળથી ઘેરાયેલું આકાશ, ઉષ્કાળના સૂર્યદેવતાના આગમનને અવરોધે છે, ને પ્રકાશને ઢાંકી દે છે, એથી ઊલટું દુનિયામાં દુઃખથી તમ થએલા માનવીઓને પૂ. મા જેવા સંતોનાં કૃપાનાં વાદળોથી રક્ષે છે. તેમના ઉપર છત્રછાયા ધરી, થોડી ક્ષણો માટે તેમને શાંતિ આપે છે, પ્રભુની કૃપાના પ્રસાદનો આસ્વાદ કરાવે છે.

આજે સવારથી જ પૂ. મા પોતાના કાર્યોમાં વ્યસ્ત છે. પૂ. મા એટલે સતત યજ્ઞમય પ્રવૃત્તિ, પૂ. મા એટલે સહજ સાત્ત્વિક વ્યસ્તતા. નિરાંત, પૂ. માને મનની છે. આરામ, પૂ. માને પ્રભુસ્મરણથી જ મળી રહે છે. શાંતિ તેમની સહચરી છે અને આનંદ તેમનો આઠે પહોરનો પ્રહરી છે. પછી સંતનો—પૂ. માનો સહવાસ અને સાન્નિધ્ય દરેકને શાંતિ, આનંદ અને પ્રસન્નતા અર્પે તેમાં શી નવાઈ!

આજે પૂ. યોગેશ્વર ધ્યાનકેન્દ્ર, ટોરોન્ટોમાં સત્સંગનો દિવસ છે. દર ત્રીજા રવિવારે ત્રણ કલાકના સત્સંગમા પૂ. મા શરીરથી અસ્વસ્થ હોવા છતાં પણ સાધકોને દર્શનનું શ્રેય મળે તે માટે સત્સંગમાં પધારે છે. બંધ આંખે, જોડાયેલા (પ્રણામ કરતા) હાથે, ધીર ગંભીર, પૂ. મા વ્યાસપીઠ ઉપર બિરાજે છે, પૂ. મા ખૂબ જ પ્રસન્ન છે જાણે કે સત્સંગના, ધ્યાનકેન્દ્રના બાળકોને જણાવે છે કે તમારી આ પ્રવૃત્તિથી અમે પ્રસન્ન છીએ. પૂ. માના દર્શનનો ટોરોન્ટોમાં આ છેલ્લો કાર્યક્રમ છે. તેની જાહેરાત થતાં સૌ વિષાદ પામે છે. સંતોનાં દર્શનથી પાવન થવાય છે, દર્શન માટે તલસી રહેલાં ભક્તોનાં હૈયાંને આથી નિરાશા ઘેરી વળે, એ સ્વાભાવિક છે.

પૂ. માના સત્સંગ પછી યજ્ઞમાનના મંદિરમાં બેઠક લે છે. શ્રીપ્રભુના પૂર્ણકદના સ્વરૂપને પ્રણામ કરે છે. પશ્ચિમદિશામાં ઢળતો સૂર્ય પ્રખર રીતે પ્રકાશી રહ્યો છે. પૂ. માની મુખાકૃતિ ઉપર સીધો તડકો આવે છે, યજ્ઞમાન તેને ઢાંકવા આતુર બને છે ત્યારે પૂ. મા પ્રસન્નતાથી જણાવે છે કે, “સૂર્યને અમને મળવા દો.” સૌ હસે છે, પણ તેનો ગર્ભિત અર્થ એ છે કે, ઊગતા સૂર્યદેવતાએ ભલે અમને દર્શન ના આપ્યાં, પણ ઝળતા સૂર્યને તો અમને મળવા દો.

અહંકારથી ઘેરાયેલો માનવી સંતોને અવગણે પણ જ્યારે પોતાની ભૂલોની ખબર પડે ત્યારે તેનો એકરાર કરી નિરભિમાની બને ત્યારે તો જરૂર સંતોના ચરણોમાં સ્થાન પામી શકે છે. ધન્યતા અનુભવી શકે છે.

તા. ૨૦-૫-'૯૬, સોમવાર.

કેનેડા કોમનવેલ્થ કંટ્રી છે માટે આજે વિક્ટોરીયા ડેની રજા છે. લગભગ સવારે ૧૦-૦૦ વાગે પૂ. માનાં દર્શન થાય છે. પૂ.

મા શરીરને પલંગમાં લંબાવીને પોતાનો નિત્યક્રમ કરતાં જણાય છે. થોડા જ સમયબાદ પૂ. મા કાતર અને સોયદોરો લઈને પોતાની જરૂરિયાતની ચીજવસ્તુને યજમાનગૃહિણી સાથે આખરી સ્વરૂપ આપતા જણાય છે. પૂ. માની દરેક વસ્તુમાં કાળજી અને ચોક્કસ ઊંડીને આંખે વળગે તેવાં છે.

કોમનવેલ્થ—જાહેર મિલકત નામ લેતાં જ મનમાં વિચાર ઉદ્ભવે છે કે પૂ. મા માટે શ્રીપ્રભુ અને શ્રી પ્રભુ માટે પૂ. મા સુપરવેલ્થ છે, ભક્તો અને સાધકો માટે યુનિવર્સલ વેલ્થ છે, પૂ. મા સૌનાં છે, સૌ માટે પૂ. મા પાત્રતા પ્રમાણે પ્રેમ ધરાવે છે.

આજે જાણે સૂર્યદેવતા રિસાયા હોય તેમ લાગે છે. વાદળો સાથે સંતાકુકડી રમતા જણાય છે. પૂ. મા યજમાનને આધ્યાત્મિકતા સભર પુસ્તકો વાંચવા આપે છે. દરેક પુસ્તક, પુસ્તકનું દરેક પાનું અને તેના દરેક શબ્દો ગુરુભક્તિ, ગુરુશ્રદ્ધા, સદ્ગુરુના સમર્થ સ્વરૂપનું હરહંમેશ ધ્યાન, સદ્ગુરુનું સતત સ્મરણ, મનન અને ભક્તિની જીવનમાં મહત્તા દર્શાવે છે. વાંચન દરમ્યાન પૂ. માના દિવ્યદેહનું દર્શન કરવામાં આનંદ અનુભવાય છે.

આજે પૂ. માને નિર્જળા ઉપવાસ છે. દેહ, દૃષ્ટિ કે કાર્ય કરવાની પદ્ધતિમાં તેનો અણસાર પણ જણાતો નથી. આજે પૂ. મા યજમાનની સુપુત્રીના નવા નિવાસસ્થાનમાં પ્રભુને પધરાવે છે. ગંગાજળ અને ગણપતિની સ્થાપના કરી દંપતિને આશીર્વાદ આપે છે સાથે પરોક્ષ રીતે સંદેશો પાઠવે છે કે, તમે અને તમારી પેઢી પણ પૂ. શ્રી માટે પવિત્રપ્રેમ રાખજો, સાત્ત્વિક આહાર વિહારના નિયમો વિદેશમાં પણ પાળજો, જીવન ભક્તિમય અને પવિત્ર બનાવજો.

પૂ. માની કેટલી બધી વ્યવહારિકતા છે! કેટલી બધી કાળજી અને ચીવટ છે! સામાન્ય રીતે સંતો આવા કાર્યોમાં ઉપેક્ષા સેવતા જોવા મળે છે. પણ પૂ. મા, પહેલાં માનૃત્વ દર્શાવે છે, વાત્સલ્ય વરસાવે છે અને પછી જ સંતસ્વરૂપે વ્યવહાર કરે છે. પૂ. માનો આભાર કેવી રીતે, કયા શબ્દોમાં માની શકાય? એ માનૃભાવનું વર્ણન કેમ કરી શકાય? દયાની દેવી, કરુણામૂર્તિ પૂ. માને કોટિવંદન. પૂ. મા માનવરૂપે પૃથ્વી ઉપર વિચરી રહ્યાં છે, પ્રભુને પ્રાર્થાએ કે તેમનું દેવી સ્વરૂપ જોવાની, સમજવાની આપણને શક્તિ આપે, દૃષ્ટિ આપે.

તા. ૨૧-૫-'૯૬, મંગળવાર.

યુરોપના આઠ થી નવ દેશોના પ્રવાસનો થાક હજુ પૂ. માના શરીર ઉપર વર્તાય છે. પ્રવાસની અથડામણ, નિર્જળાવ્રત અને ઉપવાસોએ પૂ. માના શારીરિક દેહમાંથી લગભગ પાંચ કિલો વજન ઓછું કર્યું છે. પૂ. માનો દૂબળો દેહ વધુ દૂબળો થઈ ગયો છે. જાણે કે પૂ. માને પ્રભુએ વધુ હળવાં બનાવ્યાં છે. પલંગમાં પોઢેલા પૂ. માને જોઈએ તો લાગે કે જાણે રજાઈના ભાર નીચે પૂ. મા દબાઈ ગયાં છે.

આ નિર્બળ દેખાતા દેહમાં પ્રચંડ શક્તિ છે. હિમાલયસમી અડગ શ્રદ્ધા છે અને ભાગીરથી જેવી પવિત્રતા અને વિશાળતા છે. એ તો અનુભવથી જ સમજાય. પલંગમાં સૂતાં સૂતાં પણ પૂ. મા ખૂબ જ પ્રવૃત્ત રહે છે. અધ્યાત્મ, મસૂરીમાં થતા શિશુમંદિરના મકાન માટે, અંબાજીના સ્વર્ગારોહણ માટે અને અમદાવાદના સત્યપથ માટે પણ પૂ. મા વિચારે છે અને યોજના કરે છે.

આજે પૂ. માનાં દર્શન મોડી સાંજના થાય છે. મૌન હોવાથી

પૂ. માનું લેખનકાર્ય વધી ગયું છે. સ્વેટ અને પેન્સીલને જોતાં અદેખાઈ આવે છે કે કેટલાં નસીબદાર છે આ સાધનો કે પૂ. માનો હરહંમેશ સ્પર્શ પામે છે. સ્વેટમાં લખાતા શબ્દો, સૂચનાત્મક, ઉપદેશક કે માર્ગદર્શક હોય છે. એક એક શબ્દનો ગૂઢ અર્થ હોય છે. સમજવાની સમર્થતા પ્રભુએ આપી હોય તો ઘણું સમજી શકાય, ઘણું જાણી શકાય, ઘણું પામી શકાય.

પૂ. મા આજે પૂ. શ્રી ૧૯૮૧ માં ટોરોન્ટોમાં પૂ. મા સાથે પધારેલા ત્યારે જેમણે વીડીયો મુવી લીધી હતી તે મુસ્લીમભાઈ ખાનને બોલાવે છે, આગ્રહ કરીને ભેટ આપે છે અને ખબરઅંતર પૂછે છે, અને જાણે કે મુવી ઉતાર્યાના ઋણમાંથી મુક્ત થતાં જણાય છે. સંતનો કેવો આદર્શ વ્યવહાર, કદર કરવાની સમજ અને શક્તિ સાથે જ ધન્યવાદને પાત્ર છે, અનુકરણીય છે. પૂ. માનું વર્તન જ વાણી કરતાં સવિશેષ પ્રેરણાત્મક છે તેની પ્રતીતિ ઘણા પ્રસંગોમાંથી મળે છે.

આજે પૂ. મા યજમાન પરિવારને એકાવન 'નમન' રાધિકૃષ્ણ ઉપર લખી આપે છે. પ્રણામના ભાવો જ દર્શાવે છે કે પૂ. માના શ્વાસોશ્વાસે પ્રભુનો નિવાસ છે. પૂ. મા યજમાન પરિવારમાં એવાં ઓતપ્રોત થઈ જાય છે કે પૂ. માના કાર્યનો ભાર સહેજ પણ લાગતો નથી. તેઓની કોઈ ખાસ જરૂરિયાત નથી. સામાન્ય માનવીની જેમ જીવતાં પૂ. મા અતિશય અસામાન્ય છે તેનો ભાસ પણ થવા દેતાં નથી. પ્રણામ પૂ. માને, વંદન મારા શ્રીપ્રભુને.

તા. ૨૨-૫-'૯૬, બુધવાર.

જે દિવસની રાહ નહોતી જોઈ તે દિવસ આજે આવી ગયો. પૂ. માની વિદાયનો, વિદાયના વિષાદનો, વિદાયના વિયોગનો

મનમૂકીને વરસતો મેહૂલો ખેડૂતના શુષ્ક ખેતરને ભીંજવે ના ભીંજવે તે પહેલાં વિરમી જાય છે. કંજૂસનું ધન એકાએક લૂંટાઈ જાય તેવો આભાસ આજે થઈ રહ્યો છે.

* પૂ. મા જાય છે, માનૃત્વ રહી જાય છે.

* સંત જાય છે, સદ્ભાવના રહી જાય છે.

* ગુરુ જાય છે, ઉપદેશો મૂકી જાય છે.

* મૌન જાય છે, મહાનતા મૂકી જાય છે.

* સાગર જાય છે, ભવ્યતા આપતો જાય છે.

* ચંદ્ર જાય છે, શીતળતા આપતો જાય છે.

* ઉપવન જાય છે, પુષ્પો અને પરિમલ રહી જાય છે.

સંતોના સાન્નિધ્યમાં વીતેલો સમય જ સાચું જીવન છે, પૂ. મા કેવળ સંત જ નથી પણ સાધકોના હિતેચ્છુ અને સલાહકાર પણ છે.

પૂ. યોગેશ્વર ધ્યાનકેન્દ્રના એક સાધકના નાના પુત્રને આજે ગ્રેન્જુએશનના અભિનંદન આપવા તથા આજના યુગમાં માતા-પિતા માટે બાળકોની ફરજ ભૂલાતી જાય છે તેને યાદ આપવા અને સાચી સમજ તથા વફાદારીભર્યું વલણ માતાપિતા માટે રાખવા પૂ. મા ઉપદેશ આપે છે. કેટલા બધા વ્યવહારુ સંત કહેવાય! કેવી આદર્શ ભાવના બાળકના મનપર મૂકે છે! કેવો નિઃસ્વાર્થ પ્રેમ! કેટલી નિર્વ્યાજતા!

બીજા એક સાધકના મોટાભાઈનું અવસાન થયું છે, તેમને પણ તેમનાં માતૃશ્રી સાથે શાંત્વન આપવા પૂ. મા બોલાવે છે, મળે છે. મૃત્યુનું અને તેની અનિવાર્યતાનું વર્ણન કરી મન સ્વસ્થ કરે છે. પ્રભુના દાસ થઈને રહેવાનો ઉપદેશ આપે છે.

આજે પૂ. માને નિર્જળા ઉપવાસ છે, પોતાના સ્વાસ્થ્યની પરવા કર્યા વગર પૂ. મા સાધકોને દર્શન, ઉપદેશ, શિખામણ ધરતા રહે છે. સર્વનું શ્રેય હેયે રાખતાં પૂ. મા આજે વિદાય લેશે, પ્રભુને પ્રાર્થાએ કે પૂ. માનું સ્વાસ્થ્ય સારું રાખે, તેમનું આરોગ્ય સારી રીતે જળવાયેલું રહે, અને ફરીથી જલ્દી ટોરોન્ટો પધારે.

“શત શત વંદન માડી તમોને, સદાયે કરાજો ઉરથી અમારા”
હરિ: ૐ

સુવાક્ય

સાધક બીજું કાંઈ ન કરે પરંતુ એ પ્રભુના નામના જપનો આધાર શ્રદ્ધાપૂર્વક લે તોપણ એનું કામ અવશ્ય સિદ્ધ થાય. યોગેશ્વરજી

ઈલેક્ટ્રીક મોટર, સબમર્સીબલ, ઓઈલ એન્જીન મશીન તથા ખેતીવાડીને લગતા ઓજારો તથા તેના સ્પેરપાર્ટ્સના છૂટક તથા જથ્થાબંધ વેપારી

સૌજન્ય : પૂજા એક્સપોર્ટ્સ

* જયંતીલાલ મોહનલાલ દઢાણીયા *

ખેતીવાડી એન્ડ ડીઝલ સ્પેર્સ,

એસ ટી. સ્ટેન્ડ પાસે, ચીખલી.

નિહો : વલસાડ, પીનકોડ : ૩૮૬૫૨૧ (ગુજરાત)

ફોન નં. : ૨૩૫૮, ૨૪૫૮, ૨૫૫૮

ફેક્સ : (૦૮૧) ૦૨૬૩૫૩-૨૪૫૮/૨૦૬૦

જાહેર આમંત્રણ નવરાત્રિ જપયજ્ઞ શિબિર

અમને જાણાવતાં આનંદ થાય છે કે વિદેશની ધરતી ઉપર પ્રથમવાર પૂ. મા સર્વેશ્વરીજીના મૌનસાન્નિધ્યમાં અમારે આંગણે નવરાત્રિ જપયજ્ઞ શિબિરનું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે. તો એ મંગલ પ્રસંગે સૌ સાધક ભાઈબેનોને પધારવા પ્રેમભર્યું આમંત્રણ આપીએ છીએ.

તારીખ : ૧૩ ઓક્ટોબર-૧૯૯૬ થી ૨૧ ઓક્ટોબર-૧૯૯૬ [કુલ નવ દિવસ]

દૈનિક કાર્યક્રમ : પ્રભાતપ્રાર્થના, ચંડીપાઠ, પ્રણામ, મંત્રગાન, ધૂન, ભજન, પૂ. શ્રીની અમૃતવાણી, વાર્તાલાપ, ગરબા વગેરે.

વિશેષ નોંધ : સૌ સાધક ભાઈબેનો માટે રહેવાની તથા ભોજનની સુવિધા રાખવામાં આવી છે.

સ્થળ

ઓએના (ટેક્સાસ)

અમેરીકા

Comfort Inn

Po. Box-127

Ozona. Tx-76943

Phone : (915-392-5065)

(915-392-3012)

નિમંત્રકો

સૌ. નયના જગદીપ ભક્ત

તથા

સૌ. ચારદાબેન રમેશભાઈ ભક્ત

(કપૂરાવાળા)ના

જયયોગેશ્વર



॥ ૐમાપ્રભુ ॥

પૂ.શ્રીમા સર્વેશ્વરી જ્યોતિષ કાર્યાલય

જ્યોતિષ વિષયક શાસ્ત્રોક્ત માર્ગદર્શન તથા
કોમ્પ્યુટરાઈઝડ જન્માક્ષર બનાવવા માટે



શ્રી વિજયભાઈ પુરોહિત (પંડિતજી)

જ્યોતિષાચાર્ય : ડબલ ગોલ્ડ મેડાલીસ્ટ (M.S.U.)



‘શ્રી યોગ મંદિર’

ચોખંડી ભીડભંજન હનુમાનજીના મંદિર પાસે,

વડોદરા-૩૯૦ ૦૧૭.



એપોઈન્ટમેન્ટ માટે

ફોન નં. : ૯૧ (૦૨૬૫) ૪૩૬૨૧૬

॥ ૐમાપ્રભુ ॥

પૂ.શ્રીમા સર્વેશ્વરી જ્યોતિષ કાર્યાલય

તમારા જીવનની મુંઝવતી કોઈપણ સમસ્યાના નિવારણ માટે જ્યોતિષ શાસ્ત્રના આધારે સ્પષ્ટ, સચોટ ને પ્રમાણભૂત માર્ગદર્શન આપવામાં આવશે.

- (૧) કોમ્પ્યુટરાઈઝડ તથા દેશી પદ્ધતિથી નવા જન્માક્ષરો બનાવવા માટે તથા ખાસ કરીને પરદેશના જન્માક્ષરો બનાવવા માટે જે મોટાભાગે અધુરા અને ખોટા હોય છે. આપણે ત્યાં દેશ પરદેશના જન્માક્ષરોનું પંચાંગ ગણિત તદ્દન આધુનિક શોધખોળ મુજબના વિશ્વ પ્રસિધ્ધ પ્રોગ્રામ પરથી, જન્મ સ્થળના જ અક્ષાંશ-રેખાંશ ને સૂર્યાદય પરથી શુદ્ધ-સુક્ષ્મ ને સચોટ ખગોળસિધ્ધ જન્માક્ષરો બનાવી આપવામાં આવે છે.
- (૨) જન્માક્ષરોમાં તમારું ભવિષ્ય જ્યોતિષ શાસ્ત્રના પ્રાચિન સિધ્ધાંતો અને અર્વાચિન સંશોધનોના સમન્વય સાથે, અમારા પોતાના વર્ષોના અનુભવના આધારે લખી આપવામાં આવે છે.
- (૩) જન્મકુંડલીમાં થતાં અશુભયોગોના નિવારણ માટે, આધિ-વ્યાધિ-ઉપાધિ-સંકટ-સંઘર્ષમાં રાહત મેળવવા અને ધન-સંતાનાદિ મનોરથની સિધ્ધિ વિગેરે માટે અમે ધાર્મિક પૂજાવિધિ શાસ્ત્રોક્ત રીતે કરી આપીએ છીએ.
- (૪) વધુ વિગત માટે સરનામા સાથેનું જવાબી કવર મોકલવાથી અમે માહિતી પત્રક મોકલી આપીશું.
- (૫) અમને મળતાં પહેલાં, ખાસ કરીને બહારગામથી આવતા મુલાકાતીઓએ અમારી એપોઈન્ટમેન્ટ લેવી ખૂબ જરૂરી છે. આપની સુવિધા માટે પ્રથમ પત્ર વ્યવહાર કર્યા પછી, એપોઈન્ટમેન્ટ લઈ, રૂબરૂ મળવાથી તમારું કામ સમયસર થશે.
- (૬) અમારો નવો ફોન નં. ૪૩ ૬૨ ૧૬ છે. તે ખાસ નોંધી લેશો.

થોડી સ્પષ્ટતા

નારાયણ હ. જાની

અધ્યાત્મના જૂન ૯૬ ના અંકમાં “આધ્યાત્મિકતા એક વાસ્તવિક અનુભૂતિ”ના લેખમાં આપણે એ જોઈ ગયા કે શ્રી મોહનભાઈ પટેલનાં પુત્રવધૂને શરીરે ચામડીની વિકૃતિ થઈ આવેલ તે અંગે પ. પૂ. મા શ્રી સર્વેશ્વરીએ તેઓને ધ્યાનમાં અનુભૂતિ આપીને જાણાવેલ કે તે કોઈ શારીરિક બિમારીનો રોગ નથી, પરંતુ પિતૃદોષના નિવારણ માટેની શાસ્ત્રોક્તવિધિ-નર્મદા-કિનારેના ચાણોદ કરનાળીમાં તા. ૩૧-૩-૯૬ ના રોજ કરાવી. ત્યારે પૂ. માએ ધ્યાનમાં જાણવ્યા પ્રમાણે શ્રી મોહનભાઈને તેઓના નાના ભાઈનું મૃત્યુ અકસ્માતમાં થયેલું. તેણે ધાર્મિક વિધિ દરમ્યાન શ્રી મોહનભાઈના પોતાના શરીરમાં પ્રવેશી પોતાની અતૃપ્ત એષણાઓ વ્યક્ત કરેલી. શ્રી મોહનભાઈએ તેની તૃપ્તિ કરી. આટલી વિગત જૂનના લેખમાં જાણાવેલી. તે પછી હવે શ્રી મોહનભાઈના પત્રથી એ જાણવા મળ્યું છે કે તેઓની પુત્રવધૂને જે ચામડીની બીમારી થએલી, તે વગર દવાએ સંપૂર્ણપણે મટી ગઈ છે. આ સ્પષ્ટતા એટલા માટે કરવામાં આવી છે કે જૂનનો લેખ અમે તૈયાર કર્યો ત્યારે પિતૃદોષના નિવારણ પછી આ રોગ મટી ગયો કે કેમ! તેની કોઈ જાણકારી તે વખતે અમારી પાસે ન હતી. હવે તે પ્રાપ્ત થતાં વાંચકોના મનમાં કદાચ કોઈ સંશય પેદા થયેલ હોય તો તેનું નિરાકરણ થઈ જાય તે માટે આટલી સ્પષ્ટતા આવશ્યક લાગી છે.

નોંધ:-શ્રી મોહનભાઈ એક સરસ ધ્યાનપરાયણ સાધક છે. અને પૂ. મા તેઓને અનેક અનુભૂતિઓ આપે છે. એ અનુભૂતિઓ અને આદેશોને શ્રી મોહનભાઈ નિઃપ્રાપ્તક અનુસરે છે. એ રીતે તેઓને ધ્યાનમાં મળેલ આદેશ અનુસાર તેઓ તા. ૨-૬-૯૬ થી ત્રણ માસ માટે દેવપ્રયાગની શાન્તાશ્રમની કુટિયામાં એકલા પહોંચી ગયા છે અને ત્યાં તેઓની સાધના સારી રીતે ચાલી રહી છે. પ્રભુ તેમની સાધનાને સફળ કરે અને તેઓને ઈર્ષિસત ધ્યેયની પ્રાપ્તિ કરાવે એ જ મંગલ કામના.



સાધનાની બહુ જ જરૂર છે. પરંતુ કઠિન સાધના ન હોય તો પણ ઈશ્વરપ્રાપ્તિ થાય. જે દૃઢ શ્રદ્ધા હોય તો સાધનામાં બહુ મહેનત ન પડે. રામકૃષ્ણ પરમહંસ

ઓ. : ૨૨૩૫૯૮

ફો. : ૩૬૨૪૩૭

૨૩૪૦૧૬

ધ. : ૪૪૧૪૩૧

ખેતીની સિચાઈ માટે વિશ્વસનીય એન્જીન

“સત્યવાન” તથા “ચંદન”

૬, ૮ તથા ૧૦ હો. પા.

-: બનાવનાર :-

કનેરીયા એન્જીનીયરીંગ વર્ક્સ

ટેબર રોડ, રાજકોટ-૩૬૦૦૦૨

પ. પૂ. મા શ્રી સર્વેશ્વરીની સંન્નિધિમાં-અમેરિકામાં
કબીર જયંતિની ઉજવણી

કબીરભક્ત



વરદ હસ્ત પ્રભુ તમારો, સદાય રહેજો જીવન સહારો
MAA SARVESHVARI

શ્રી યોગેશ્વર પરિવારના સહુ સાધક ભાઈબહેનોને એ જાણી આનંદ થશે કે પ. પૂ. મા શ્રી સર્વેશ્વરીના સાન્નિધ્યમાં શ્રી રામકબીર મંદિર, કારથન, અમેરિકાના બીજા પ્રાણપ્રતિષ્ઠા દિનની તેમ જ કબીર જયંતિ મહોત્સવની ઉજવણી તા. ૧-૬-'૮૬ ને શનિવારના રોજ કરવામાં આવી. તે નિમિત્તે ૨૪ કલાકના ભજન, કીર્તન, સત્સંગ, ધજા અને શોભાયાત્રાના કાર્યક્રમો

રાખવામાં આવેલ.

કાર્યક્રમનો પ્રારંભ તા. ૩૧-૫-'૮૬ ના રોજ સાંજના ૭ વાગ્યે ભજનથી કરવામાં આવ્યો. તા. ૧-૬-'૮૬ ના રોજ સવારે ૧૦-૦૦ વાગ્યે ધજાયાત્રા અને શોભાયાત્રા કાઢવામાં આવી. તે પછી મહાપ્રસાદ બાદ બપોરે ૨-૦૦ થી સાંજના ૭-૦૦ સુધી ભજન અને પૂર્ણાહુતિ થઈ.

આ મહોત્સવની ઉજવણીના દાતા દિગસના શ્રી ડાહ્યાભાઈ સીતારામભાઈ ભક્ત, તેમ જ પરિવાર જેઓ હાલ અમેરિકામાં 'લા-પાલમા'માં રહે છે.

આ કાર્યક્રમનું આયોજન રામકબીર મંદિર કારસનના પૂજારીજી, તેમ જ કાઉન્સીલ ઓફ એલર્સ (વડીલો), પ્રમુખ શ્રી તેમ જ ટ્રસ્ટીમંડળ તરફથી કરવામાં આવ્યું. તેમાં અમેરિકામાં વસતા ભક્ત સમાજના ભાઈબહેનોએ ખૂબ ઉત્સાહપૂર્વક ભાગ લઈ કાર્યક્રમને સફળ બનાવ્યો.

પૂ. મા શ્રી સર્વેશ્વરીની મોનપૂર્ણ ઉપસ્થિતિ પણ સહુ માટે ખૂબ આકર્ષણ અને પ્રેરણારૂપ બની રહી.

અંબાજીમાં ક્યાં ઉતરશો?

“સ્વર્ગારોહણ”

માતાજી જ્યોતિર્મયી વિશ્રામગૃહ

“સ્વર્ગારોહણ”, દાંતા રોડ, અંબાજી. (ઉ. ગુ.) ૩૮૫ ૧૧૦

એસ. ટી. ડી. ૨૭૪૯/ટે. નં. ૬૨૨૬૯

શ્રીમદ્ ભાગવત વિમર્શ-(૩)

પ્રા. જનાર્દનભાઈ દવે.

ગયા વખતે આપણે જોયું કે ‘જ’ અક્ષર વ્યાકરણશાસ્ત્રમાં દગ્ધાક્ષર ગણાયો છતાં શ્રીમદ્ ભાગવત અને શ્રીરામચરિત-માનસનો પ્રારંભ ‘જ’ વર્ણથી થયો.

“જન્માદ્યસ્ય.....સત્યં પરં ધીમહિ ॥” એ પ્રથમ શ્લોક શાર્દૂલ-વિક્રીડિત ઇંદમાં રચાયેલ છે. શાર્દૂલ એટલે સિંહ. સિંહ અન્ય ધ્યાનાદિ અને મનુષ્યો જેમ શરીર કીડામાં સતત પ્રવૃત્ત નથી. સિંહની કીડા અલ્પકાળની અને ચારછટાવાળી, ગૌરવપૂર્ણ દમામ-દાર વ્યક્તિત્વ, માનીપાણું આ બધું જોઈને શ્રીકૃષ્ણ પણ નરશાર્દૂલ છે અને પ્રહ્લાદ. ઋષભદેવ, ધ્રુવ, અંબરીષ, ભીષ્મ, યુધિષ્ઠિર, શુકદેવ વગેરે પરમહંસો પણ કાદવકીચડમાં રમનારા નથી. આ બધા નરશાર્દૂલો છે માટે ઇંદ પણ શાર્દૂલવિક્રીડિત પસંદ કરવામાં આવ્યો છે.

શાર્દૂલવિક્રીડિત ઇંદમાં પહેલા ત્રણ ગુરુ અક્ષરોવાળો ‘મ’ ગણ છે. બ્રહ્મવિદ્યા ગમે તેને માટે નથી. માતૃમાન્ પિતૃમાન્ આચાર્ય-વાન્ પુરુષો વેદ જોણે ત્રણ ગુરુઓ, માતા, પિતા અને આચાર્ય સેવ્યા છે તે બ્રહ્મને જાણે છે—માટે પણ અહીં શાર્દૂલ ઇંદ છે.

પ્રથમ શ્લોકમાં જન્માદ્યસ્ય યતઃ એ બ્રહ્મસૂત્ર છે. બ્રહ્મનાં તટસ્થ અને સ્વરૂપ એવાં બે લક્ષણો છે. આપણે શામજીભાઈના ધરથી અજ્ઞાપ્યા હોઈએ અને તેમના વિસ્તારમાં પહોંચી ગયા પછી કોઈ દુકાનદારને પૂછીએ “શામજીભાઈનું ધર કયું?” તો

કહેશે “જુઓ અગાશીમાં વળગણીપર કપડાં સૂકવ્યા છે તે ધર તેમનું” તો અગાશીમાં વળગણીપર કપડાં સૂકવેલાં છે તે તો કેટલાક સમયનું જ લક્ષણ છે તેવું કાયમ હોઈ ન શકે. શામજી-ભાઈના બંગલાના સ્વરૂપનું તે લક્ષણ નથી એવી જ રીતે “યતો વા ઇમાનિ ભૂતાનિ જાયન્તે યેન જાતાનિ જીવન્તિ યત્રયન્ત્ય-ભિસવિશન્તિ તદ્ વિજિજ્ઞાસસ્વ તદ્ બ્રહ્મ જેનાથી આ સર્વ પ્રાણિ-પદાર્થો ઉત્પન્ન થાય છે, જેનામાં રહે છે અને જેની તરફ પાછાં વળે છે, જેમાં લય પામે છે તેને જાણો તે બ્રહ્મ છે” એમ તૈત્તિરીય ઉપનિષદ્ અને તેની જેવાં અનેક શ્રુતિ વચનોના આધારે આ બ્રહ્મસૂત્ર ભગવાન વ્યાસે રચ્યું છે જેનો અર્થ થાય છે જન્માદિ અસ્ય યતઃ આ જગતના જન્મ સ્થિતિ લયનું જે ઉપાદાન અને નિમિત્ત બન્ને કારણ છે તે બ્રહ્મ છે. બ્રહ્મસૂત્ર ગીતા અને ઉપનિષદોને વેદાંતમાં પરમ પ્રમાણરૂપે માન્યા છે. બ્રહ્મસૂત્ર એ નાનાં નાનાં પપપ સૂત્રોનો ચાર અધ્યાયોનો ગ્રંથ છે. પણ જગતના અને જીવોના જન્મ સ્થિતિ લય જેનાથી થાય છે એવું બ્રહ્મનું પરમાત્માનું લક્ષણ શામજીભાઈની અગાશીમાં વળગણી પર સૂકવાતા વસ્ત્રો જેવું છે એ બ્રહ્મના સ્વરૂપનું લક્ષણ નથી. બ્રહ્મ ક્યારેક ઉત્પત્તિ, સ્થિતિ અને લય કરે, ક્યારેક ન પણ કરે વળી વેદાંતના એક મત પ્રમાણે તો બ્રહ્મરૂપી અધિષ્ઠાન પર આ સૃષ્ટિ કલ્યાયેલી છે. આરંભવાદ કહે છે સૃષ્ટિનો આરંભ થાય છે, પરિણામવાદ કહે છે બ્રહ્મ સૃષ્ટિના રૂપમાં પરિણમે છે છતાં તેનામાં વિકાર આવતો નથી. વિવર્તવાદ કહે છે બ્રહ્મરૂપ વ્યાપક સાગરમાં સૃષ્ટિઓ તો વિવર્તરૂપ છે—અજ્ઞાતિવાદ કહે છે જેનો આરંભ પણ નથી અંત પણ નથી તે વર્તમાનમાંયે અ—જ્ઞાતિ/ક્યાં જન્મે જ છે?

માટે શરૂઆત તટસ્થ લક્ષણથી કરી. કારણ આપણું મન,

ઈંદ્રિયો, બુદ્ધિ આ બધાં સૃષ્ટિથી ટેવાયેલ છે. વેદાંતમાં પ્રારંભ કરનારને એકદમ જ આ બધું મિથ્યા પ્રપંચ છે એમ ન સમજવાય માટે સૃષ્ટિદૃષ્ટિવાદના સિદ્ધાંતદ્વારા પ્રારંભ કર્યો. બ્રહ્મનું સત્ત્વિદ્ આનંદ એવું નિત્યનું સ્વરૂપ લક્ષણ તો અનુભવનો વિષય છે ત્યાં વાણી ઉપરામ પામે છે માટે તે છેલ્લે બતાવશે. પણ જન્માદ્યસ્ય ચત્ઃ એ બ્રહ્મસૂત્ર અને ધીમહિ એવા ગાયત્રીના પદદ્વારા ભાગવતજીનું પ્રતિપાદ્યતત્ત્વ એ શ્રુતિસંમત છે એમ પણ દર્શાવ્યું છે. આચાર્યચરણ શ્રીધરસ્વામીએ આ આખા પ્રથમ શ્લોકમાં ગાયત્રી-મંત્ર જ છે એમ શ્લોકના વિવિધ શબ્દોનું ગાયત્રીમંત્રના વિવિધ પદો સાથે એકત્વ સિદ્ધ કર્યું છે.

ભાગવતજીના પ્રથમ શ્લોકના જ ૧૦૮ અર્થો કરતી એક ટીકા છે એમાં શ્લોકના શબ્દોને વ્યાકરણના વિવિધ નિયમોથી મત્સ્ય, કૂર્મ, વરાહ, નૃસિંહ, રામ, સૂર્ય, ગણેશ, કૃષ્ણ, સ્વામી-નારાયણાદિ અવતારોના લીલાપરક અર્થો બતાવવામાં આવ્યા છે. જેમ કે આદ્યસ્ય જન્મ આદિ નારાયણનો જન્મ કારાગૃહમાં થયો. અન્વયાત્ ઇતરત્ઃ યદુવંશથી અન્યત્ર ગોકુલમાં પધાર્યા. અર્થેષુ અભિજ્ઞઃ કોને શું આપવું, કેમ આપવું, કેટલું આપવું એમાં ચતુર છે જેમ કે કુબ્જને સૌંદર્ય, પૂતના અઘાસુરને મોક્ષ, કાલીયને સમુદ્રમાં રમણક દ્વીપ સ્થાન આપ્યું. સ્વરાટ્ એટલે જે ઈન્દ્ર, દાવાનળરૂપે અગ્નિ, બ્રહ્મ મોહ નિવારી આ બધા કરતાં પરમ સ્વતંત્ર છે. ૧૬૦૦૮ સ્ત્રીઓ છતાં સ્વરૂપમાં રમનારા પરમ સ્વતંત્ર છે તેવા કૃષ્ણ છે એમ પૂરા શ્લોકમાંથી આવા લીલાર્થક અર્થો સિદ્ધ કરેલ છે.

પૂરા શ્લોકનો અર્થ આમ થાય છે:-

જે પરમાત્માથી આ જગતના ઉત્પત્તિ, સ્થિતિ અને લય થાય

છે જે પરમાત્મા માટીના પાત્રોમાં માટી અને સુવર્ણના દાગીનાઓ સુવર્ણ કારણરૂપે સર્વત્ર વ્યાપેલ છે તેમ કારણરૂપે જગદાદિ કાર્યમાં વ્યાપેલા છે અને મિથ્યા કાર્યથી જુદા છે. જે જ્ઞાનરૂપ સ્વયંપ્રકાશ છે જેમાં મોટા મોટા પંડિતો પણ મૂંઝવે છે તેવા વેદનો બ્રહ્માના હૃદયમાં વિસ્તાર કર્યો તથા સૂર્યના કિરણોથી માટીમાં જળની, સ્થિર જળમાં કાચની, કાચમાં પાણીની ભ્રાંતિ થાય છે તેમ અધિજ્ઞાનરૂપ પરમાત્મામાં પંચભૂત ઈંદ્રિયો ને દેવતાઓની સૃષ્ટિ કલ્પિત અને અસત્ય હોવા છતાં સત્ય જેવી જણાય છે જેમણે પોતાના સ્વયંપ્રકાશરૂપે કરીને માયાનો નાશ કર્યો છે. આવા ત્રિકાલાબાધિત સત્યરૂપ પરમાત્માનું અમે ધ્યાન કરીએ છીએ.

વરદ હસ્ત પ્રભુ તમારો, સદાય રહેજો જીવન સહારો.

ફોન : ૨૭૬૨૯

બહારગામના ચેક તથા ડ્રાફ્ટ કાઢી આપનાર

દીપક ટ્રેડલોક

શ્રોફ એન્ડ કમીશન એજન્ટ

સ્વામીનારાયણ શેરી સામે, દાણાપીઠ, રાજકોટ-૧

સહયોગી પેઢી-દીપકકુમાર એન્ડ કું. ભાવનગર, ફોન : ૨૨૦૪૧, ૪૨૨૦૨૫

દીપક ફર્નિચર્સ, અમદાવાદ, ફોન : ૨૧૪૨૬૮૯, ૨૧૪૬૭૨૯

દીપક કોર્પોરેશન, મુંબઈ, ફોન : ૨૦૧૫૪૮૮, ૨૦૦૫૦-૧૬

દીપક એસોસીએશન, વડોદરા, ફોન : ૫૫૬૨૬૯

* વિભુની છબી *

(ગાન—‘અવધૂતી રંગ’ ભજનનો ઢાળ)

વિભુ તારી છબી જેવું નિહાળું આ જગત અદ્ભુત,
નિહાળું ખીણ ને ખેતર, પહાડો પુષ્પ સહુ અદ્ભુત.

વહે સાગર સરિતા ને ઝરણુ, વાદળ દીપે તારક,
લીલીછમ છે ઘટા કેવી! તરુ ઉપવન અહો અદ્ભુત!

મધુરો ચંદ્ર આ શોભે, સૂરજ શો આભમાં દીપે!
મીઠો આ વાય છે વાયુ, ઉષા સંધ્યા દીપે અદ્ભુત!

વસંતે ચેતના છાયે અને વર્ષા જીવન આપે,
વિહંગ મીઠા અહીં ગાયે, મયુર કોયલ સૂરો અદ્ભુત!

ભલે દેખાય ના વિભુ—પ્રગટ એનાં છે આ રૂપો,
નિહાળો શી છબી એની ઘણી સુંદર અને અદ્ભુત!

— ડૉ. ધર્મેન્દ્ર મ. માસ્તર (મધુરમ્)

શ્રી યોગેશ્વર કૃપા

સંદીપ વેલ્ડીંગ વર્ક્સ

ગ્રીલ, દરવાજા, તેમજ મેઈન ગેટના સ્પેશ્યાલીસ્ટ

તેમજ

દરેક જાતનું રીપેરીંગ કામ કરનાર.

મોટી બંગલા, ઉમરા જકાત નાકા પાસે, સુરત-૩૮૫ ૦૦૭

ફોન : ૬૬૮૨૩૧

* આરોહણ—અવરોહણ *

પ્રભુ! મારી વાત વિચારો;

ફેવે તો અંતરે ધારો,

પ્રભુ! મારી વાત વિચારો,

આજ લગી હું ધપતો રહ્યો

કેવળ ત્હારી જ પ્રતિ,

જ્ઞાન—ભક્તિ—યોગ સાધને મથ્યો

યથા શક્તિ ને મતિ;

એકાંગી મારી સાધના લહી

હવે તમારો વારો!

પ્રભુ! મારી વાત વિચારો

ફેવે તો અંતરે ધારો,

સૂરજ પ્રતિ ફૂલ લળે ને

શિશુની પ્રતિ માત,

તવ પ્રતિ હું, મારા પ્રતિ તમો

વરસો કૃપા—પ્રપાત;

સર્વાંગી આપણી સાધના સહી

પ્રેમનો શાશ્વત ધારો!

પ્રભુ! મારી વાત વિચારો

ફેવે તો અંતરે ધારો

પ્રભુ! મારી વાત વિચારો.

— ડૉ. રણજિત પટેલ (અનામી)

શ્રીમધુબેનને પ. પૂ. મા શ્રી સર્વેશ્વરીની

શ્રદ્ધાંજલિ

[જૂન, '૯૬ ના અધ્યાત્મના અંકમાં સ્વ. શ્રી મધુબેનને અમે અમારી રીતે શ્રદ્ધાંજલિ અર્પી. તે છપાઈ ગયા પછી, અમોને મુ. શ્રી બાબુભાઈ વોરા તરફથી પ. પૂ. મા શ્રી સર્વેશ્વરીએ અમેરિકાથી તેમના ઉપર ફેક્સથી મોકલાવેલ શ્રદ્ધાંજલિરૂપ પત્રની ઝેરોક્ષ નકલ મોકલાવી. પૂ. મા શ્રી સર્વેશ્વરીનો આ પત્ર સ્વ. મધુબેનના જીવનનાં સર્વે પાસાંઓને સુચારૂરૂપે અભિવ્યક્ત કરતો હોવાથી, અમે તેને અધ્યાત્મમાં પ્રસિદ્ધ કરવાનું ઉચિત માનીએ છીએ, કારણ પૂ. મા એક તપસ્વી સંત છે. એથી એમના લખાણમાં વ્યક્ત થતી ભાવના આશીર્વાદ સમાન છે, જે દિવંગત જીવાત્માને સુખ-શાંતિ ધરવા સક્ષમ છે. એટલે પુનરુક્તિ વલ્લોરીને એ છાપવાની અમારી ચેષ્ટાને વાંચકો ક્ષમા કરે. —તંત્રી.]

સેવામૂર્તિ શ્રી બાબુભાઈ,

મધુબેનની માંદગી અને વિદાયના બંને સમાચાર એક સાથે મળ્યા. દુઃખ થાય એ સ્વાભાવિક છે.

સૌ પ્રથમ તો શ્રી મધુબેન ન્યાં પણ છે ત્યાં તેમને પરમશાંતિ મળો. મમત્વના સઘળાં સંબંધોથી મુક્ત બની શ્રી હાટકેશ્વર પ્રભુના શ્રી અંકે સ્થાન પામો એવી પ્રાર્થના.

અખંડ સોહાગ સાથે જે સ્ત્રી વિદાય લે તે પરમ ભાગ્યશાળી ગણાય. શ્રી બાબુભાઈએ એમને પોતાની હાજરીમાં વિદાય આપી એમને ધન્ય કર્યો છે.

પતિના દરેક પગલામાં પૂર્ણ સહયોગ ધરી સંસારજીવન પણ દીપાવીને વિદાય લીધી.

સંતના શ્રી ચરણોમાં શ્રદ્ધાભક્તિ રાખીને સમર્થ સંત શ્રી યોગેશ્વરજીને અન્નપૂર્ણાનું સ્વરૂપ ધારીને મધુબેને ૧૯૭૮ ના નવે. થી જે અદ્ભુત સેવા કરી તે તો વંદન કરવા જેવી છે.

સંતને પણ સેવાના સાધનથી સંતૃપ્ત બનાવીને મધુબેને અનેક આશીર્વાદો મેળવી લીધા.

નામ પ્રમાણે મધુમય સ્વભાવ, નમ્ર, સરળ, શાંત, સમજી શ્રદ્ધાભક્તિ ભર્યા મધુબેન પોતાના નામને પણ સાર્થક કરતાં ગયાં.

ઘરના સૌના આરોગ્યની સર્વપ્રકારે સંભાળ રાખવામાં મધુબેને ક્યારેય આળસ નથી કરી. સતત સ્વચ્છ, પવિત્ર, સૌને રુચે એવાં સ્વાદિષ્ટ, આરોગ્યપ્રદાયક અન્નના થાળ ધરી ધરીને જાણે ઘરનાં સૌની સર્વોત્તમ સેવા કરી કરીને ઘસાઈને ઉજળાં થઈ ગયાં.

શ્રી બાબુભાઈના આંગણે આવનાર સૌને સ્નેહભર્યો આવકાર ને ભોજન ધરીને ગૃહસ્થાશ્રમને જાણે વિશ્રામઘાટ બનાવી ગયાં.

લાંબી માંદગી જાણે મંગલમંદિરે પ્રવેશવાની તૈયારીરૂપે મળી. એમને મૃત્યુદેવતાએ દિવસોથી તૈયારી કરવાની સોનેરી તક આપી. અંતિમ દિવસોમાં પ્રભુની પ્રાર્થના કે સ્મરણ જીવન સામે ઝઝૂમતાં ઝઝૂમતાં પણ એમણે કરી લીધી હશે.

શ્રી બાબુભાઈને અંગત રીતે ઘણી મોટી ખોટ પડી છે. પણ તે ખોટ પૂજા, પ્રભુસ્મરણથી ભરવા માટેની તક પ્રભુએ તેમને આપી છે. શ્રી કુમુદચંદ્રે જેમ પોતાના જીવન સાથે સરસ સમજૂતી કરીને નિયમિત, પવિત્ર, પ્રભુપરાયણ નિત્યક્રમ કર્યો છે. તે પગદંડી ઉપર તમારો પ્રવાસ પ્રારંભ કરો.

સમર્થેશ્વર, હાટકેશ્વર, યોગેશ્વર ત્રણ ત્રણની છત્રછાયા હે બાબુભાઈ તમારા મસ્તકે છે. ત્રણે બાજુથી રક્ષાયેલા આપ હવે એ ત્રણને જ પ્રસન્ન કરવાના પ્રયત્નો શરૂ કરો.

અમને તો વિશ્વાસ છે. તમારું આરોગ્ય તમારા બંને બાળકો ને જયશ્રીબેન સંભાળશે. છતાં તમે પોતે પણ શરીર સંભાળવામાં ધ્યાન રાખજો.

ઘણું લાંબુ સુખી લગ્નજીવન જીવ્યાનો સંતોષ જ તમારી મૂડી છે. વરસો સુધી પુત્ર, પૌત્રો સાથે સંયુક્ત પરિવારમાં જીવન વિતાવી સમાજને ઉત્તમ ઉદાહરણ ધરવામાં શ્રી મધુબેનનો ક્ષણો અભિનંદનીય છે.

મધુબેનની મહાયાત્રા મંગલમય હો.

મધુબેનની સર્વ ઈચ્છાઓ શાંત થાઓ. સર્વ પ્રકારે સર્વસ્થળે સંતસેવા સહાયક બનો. સર્વ દેવીદેવતાઓ એમને શીતળ છત્ર ધરો.

હે યોગેશ્વર પ્રભુ, હે સમર્થેશ્વર પ્રભુ, હે હાટકેશ્વર પ્રભુ, તમારા અંકે મધુબેનને સર્વ પ્રકારે શાંતિ ધરો.

શ્રી બાબુભાઈની જીવનયાત્રા પ્રભુમય કરો. એમના આરોગ્ય-ને સર્વ પ્રકારે રક્ષણ ધરો. એમની સેવાને માન્ય કરી એમને સર્વ પ્રકારે સુખ ધરો. પરિવારમાં સૌ સ્વજનોને સર્વ પ્રકારે શક્તિ ધરો.

સૌનું સર્વ પ્રકારે મંગલ હો, સૌનું સર્વ પ્રકારે કલ્યાણ હો, સૌને સર્વ પ્રકારે શાંતિ હો.

મા

ક્રિયાયોગ

યોગેશ્વરજી

ક્રિયાયોગ શબ્દપ્રયોગ હમણાં હમણાં છેલ્લાં કેટલાંક વરસોમાં વિશેષ પ્રચલિત થયો છે. કેટલાકને એના પરથી એવું પણ લાગે છે કે એ શબ્દ એકદમ આધુનિક છે અને અતીતકાળમાં નહોતો પ્રયોજાયો. કોઈ કોઈ વિચારકો, સાધકો અને સંતો કહે છે પણ ખરા કે ક્રિયાયોગની સાધનાપદ્ધતિ તદ્દન નવી છે. એનો આંશિક અભ્યાસ મધ્યયુગમાં કબીર જેવા સંતપુરુષોએ કરેલો ને કરાવેલો. પરંતુ એનો જોઈએ તેટલો વ્યાપક પ્રચાર નથી થયો. મોટા ભાગના વિચારકો, વિદ્વાનો એમ માને છે કે આપણી સાધનાપદ્ધતિ તદ્દન નવી અથવા આધુનિક છે એવું કહેવાથી એ શ્રેષ્ઠ છે એવું કહી શકાય છે. પરંતુ ખરેખર એવું નથી. સાધનાપદ્ધતિ નવી કે જૂની, વ્યાપક પ્રચારવાળી કે પરિમિત પ્રચારવાળી, ગમે તેવી હોવા છતાં સામાન્ય અથવા અસામાન્ય હોઈ શકે છે. મુખ્ય મુદ્દે ગણવત્તાનો છે. યોગ કે સાધનાની કોઈયે પ્રણાલિ, પદ્ધતિ તે પ્રાચીન અથવા અર્વાચીન હોય તોપણ, ઉપકારક હોય તો તેનું સહર્ષ સાદર સ્વાગત કરાવું જોઈએ. શ્રેષ્ઠ કે કનિષ્ઠના વિવાદમાં ના પડવું જોઈએ. એવો વિવાદ વ્યર્થ છે. જેને માટે જે પણ સાધનાપદ્ધતિ ઉપયોગી હોય તેને તેની પસંદગી કરવા દઈએ એ જ બરાબર છે.

કેટલાક સાધકો પોતાની ધ્યાનપદ્ધતિને ભાવાતીત ધ્યાનના નામે ઓળખાવે છે અને જણાવે છે કે અમારી ધ્યાનપદ્ધતિ તદ્દન

નવી છે. કોઈને એની કલ્પના પણ નથી આવી. ભગવાન કૃષ્ણ અને મહર્ષિ પતંજલિ જેવા મહાયોગીઓ પણ એનો વિચાર નથી કરી શક્યા. એને એ 'ટ્રાન્સેન્ડેન્ટલ મેડિટેશન' કહે છે. પોતાનો માલ ઘણો સારો ને ખરીદવાજેવો છે, એવું બતાવવા માટે બીજાની પાસે એવો માલ છે જ નહીં અથવા બીજાને એવા માલની માહિતી જ નથી એવું કહેવાનું અનિવાર્ય નથી. એવી રીતે પોતાની ધ્યાનપદ્ધતિ સર્વોત્તમ છે એવું સાબિત કરવા માટે પહેલાંના કોઈ યોગીને તેનું જ્ઞાન જ નહોતું એવો પ્રચાર કરવાની આવશ્યકતા નથી હોતી. એવો મિથ્યા પ્રચાર સાધનાના સાચા હિતમાં નથી હોતો. પોતાના પૂર્વપુરુષોના સાધનાત્મક ઋણને સાભાર સ્વીકારીને પોતે એમની જ પરંપરામાં એમના પ્રતિનિધિ તરીકે પોતાની રીતે કાર્ય કરે છે એમ જણાવવું વધારે યોગ્ય લાગે છે. એમાં નમ્રતાનું દર્શન થાય છે.

ભારતવર્ષમાં ધ્યાનની જે પરંપરાગત પદ્ધતિ પ્રાગૈતિહાસિક કાળથી પ્રવર્તમાન છે તે પદ્ધતિનું હાર્દ શું છે? એ પદ્ધતિ આત્માની અંતરંગ અલૌકિક દુનિયામાં ડૂબકી મારીને આત્માનુભવ કરવાનો આદેશ આપે છે. એનો આશ્રય લઈને સાધક જ્યારે ધ્યાનમાં બેસે છે ત્યારે ધીમે ધીમે બહારના પદાર્થો તથા વિષયોમાંથી મનને પાછું વાળે છે અને શરીરમાં કેન્દ્રિત કરે છે. એ પછી શરીરની સીમામાંથી ઉપર ઊઠીને મનમાં વૃત્તિને કેન્દ્રિત કરીને ઈન્દ્રિયોના ઈતર વ્યાપારોથી ઉપરામ બને છે. પછી પ્રાણની પ્રક્રિયાથી તથા બુદ્ધિથી પણ ઉપર ઊઠે છે. છેવટે અસ્મિતાની સૂક્ષ્મ વૃત્તિને પણ શાંત કરીને એથી અતીત બનીને આત્મામાં સ્થિતિ કરે છે. એ વખતે વિચારાતીત તથા ભાવાતીત બને છે. સર્વે તર્કો, વિતર્કો, ભાવો, વિચારો, સંકલ્પોવિકલ્પો અને અહંવૃત્તિ

પરિપૂર્ણપણે શાંત થાય છે કે લય પામે છે. દેહાધ્યાસની નિવૃત્તિ થાય છે. એ અવસ્થાને ગીતાના છઠ્ઠા અધ્યાયમાં અતીન્દ્રિય અવસ્થા કહેવામાં આવી છે. એ અવસ્થામાં પ્રવેશવા માટે સૌનું અતિક્રમણ કરવાનું છે. એટલે ભાવાતીત ધ્યાન અથવા 'ટ્રાન્સેન્ડેન્ટલ મેડિટેશન'ની ધ્યાનપદ્ધતિ તદ્દન નવી છે અને ભગવાન કૃષ્ણ, મહર્ષિ પતંજલિ કે પ્રાચીન કાળના કોઈ પણ પરમયોગીને નથી સૂઝી એવું માનવા-મનાવવામાં અજ્ઞાન જ રહેલું છે—ભારતીય સાધનાપરંપરાના પ્રાણવાન પ્રવાહનું અજ્ઞાન. એ ઉપરાંત એની પાછળ વ્યક્તિગત પ્રચારનો વધારે પડતો અનિયંત્રિત ઉત્સાહ અને અહંભાવ દેખાય છે.

ક્રિયાયોગના શબ્દપ્રયોગનું પણ એવું જ સમજવાનું છે. એ શબ્દપ્રયોગ કેટલાકને લાગે છે તેમ નવો નથી. યોગમાર્ગના પરમ પુરસ્કર્તા પૂર્ણયોગીપ્રવર મહર્ષિ પતંજલિએ પોતાના યોગદર્શનના સાધનપાદના પ્રથમ સૂત્રમાં એ શબ્દપ્રયોગ કરતાં લખ્યું છે કે તપ, સ્વાધ્યાય તથા ઈશ્વરપ્રણિધાન ક્રિયાયોગ કહેવાય છે. એટલે કે બીજી ભાષામાં કહીએ તો, તપની ગંગા, સ્વાધ્યાયની યમુના તથા ઈશ્વરપ્રણિધાનની સરસ્વતીનો ક્રિયાયોગમાં સમાવેશ થાય છે. ક્રિયાયોગ એવી રીતે એક સુંદર સારવાહી ત્રિવેણીસંગમ છે. મહર્ષિ પતંજલિ લખે છે :

તપઃ સ્વાધ્યાયેશ્વરપ્રણિધાનાનિ ક્રિયાયોગઃ ।

તપમાં યમ તથા નિયમનો, વિવિધ વ્રતોનો, આસન, પ્રાણાયામ, ધારણા, ધ્યાન, સમાધિનો અને ઈન્દ્રિયોના ને મનના સંયમના અભ્યાસક્રમનો સમાવેશ કરી શકાય. એ દ્વારા તન, મન, વચનનો સંયમ અને એમની નિર્મળતા કે ઉદાત્તતા સહજ બને છે.

સ્વાધ્યાયને શાસ્ત્રોનું અધ્યયન, આત્મવિચાર, પરમાત્મવિચાર કહી શકાય. એટલે જ્ઞાન. આત્મજ્ઞાન.

ઈશ્વરપ્રણિધાન એટલે ઈશ્વરની અચળ શ્રદ્ધાભક્તિ, મંત્રજપ, પ્રાર્થનાદિ.

એમાં સદ્ગુરુનો સમાવેશ પણ કરી શકાય. સદ્ગુરુની શિક્ષાદીક્ષાને પણ સ્થાન અપાય.

ક્રિયાયોગની કૃણશ્રુતિ શું? એની સાર્થકતા શેમાં? એના પ્રત્યે અનુભવાત્મક અંગુલિનિર્દેશ કરતાં એ પછીના બીજા સૂત્રમાં કહેવામાં આવ્યું છે કે ક્રિયાયોગસમાધિભાવનાને માટે અને ક્લેશો-ને હળવા બનાવવા માટે છે. એનું પ્રમુખ પ્રયોજન એ જ છે.

સમાધિભાનાવર્થઃ ક્લેશતનૂકરણાર્થશ્ચ ॥

ક્રિયાયોગની મદદથી એ બંને પ્રકારનાં પ્રયોજનોની પૂર્તિ થવી જોઈએ. એના અનુષ્ઠાનથી મન નિર્મળ બને છે, સાત્ત્વિક થાય છે, ઉદાત્તતા ધારણ કરે છે, અને સમાધિ માટે તૈયાર બને છે. સમાધિ માટેની સદ્ભાવનાથી ભરપૂર થાય છે. એ ઉપરાંત ક્લેશોની શાંતિ થાય છે. યોગદર્શનના સાધનપાદનાં ત્રણથી દશ સુધીનાં સૂત્રોમાં પાંચ ક્લેશોનું વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે. એ વર્ણન પ્રમાણે પાંચ ક્લેશો અનુક્રમે આ પ્રમાણે : અવિદ્યા, અસ્મિતા, રાગ, દ્વેષ અભિ-નિવેશ. એ પાંચે ક્લેશોની મૂળ માતા અવિદ્યા છે. એ અવિદ્યાને લીધે જ સાધકને પોતાના વાસ્તવિક સચ્ચિદાનંદ સ્વરૂપનું જ્ઞાન કે ભાન નથી થતું. અવિદ્યા એટલે પોતાના અસલ સ્વરૂપનો અપરોક્ષ અનુભવ ના હોવો તે. યોગદર્શનમાં એનું વિશ્લેષણ કરતાં કહેવા-માં આવ્યું છે કે જે અનિત્ય છે, અપવિત્ર છે, દુઃખ છે, અનાત્મ છે, એમાં નિત્ય, પવિત્ર, સુખ અને આત્મા હોવાની ભાવના જગાવવી એ અવિદ્યા છે. એ અવિદ્યા અને એને લીધે પેદા થતી

અહંતા, મમતા, આસક્તિ, રાગદ્વેષાદિ વિપરીત વૃત્તિને લીધે માનવ દુઃખી થાય છે તથા બંધનમાં સપડાય છે. અવિદ્યાને લીધે વસ્તુના વાસ્તવિક સ્વરૂપનું દર્શન નથી થતું. વિદ્યા વસ્તુના વાસ્તવિક સ્વરૂપનું દર્શન કરાવે છે. મોહમાંથી અને મોહને પરિણામે પેદા થનારી વિવિધ શુભાશુભ પ્રતિક્રિયામાંથી મુક્તિ આપે છે. અવિદ્યા અશાંતિકારક ઠરે છે તો વિદ્યા-અધ્યાત્મવિદ્યા શાંતિકારક. અવિદ્યા દુઃખદાયક તો વિદ્યા સુખપ્રદાયક. અવિદ્યા બંધનકારક તો વિદ્યા બંધનહારક. અવિદ્યા અભિશાપરૂપ ઠરે છે તો વિદ્યા અમોઘ અણમોલ અનોખા આશીર્વાદરૂપ બને છે.

ક્રિયાયોગ ક્લેશમુક્ત કરી, અવિદ્યાની નિવૃત્તિ કરીને સ્વરૂપનો સાક્ષાત્કાર કરાવે છે. ક્રિયાઓનો અને જીવનધારણરૂપી કલ્યાણ-કારક પરમક્રિયાનો પરમાત્માની પરમચેતના સાથે સંપર્ક કરાવે છે. જીવનને ધન્ય બનાવે છે.

મહર્ષિ પતંજલિએ યોગદર્શનમાં ક્રિયાયોગ નામનો કોઈ નવો યોગ નથી કહ્યો. ક્રિયાયોગ શબ્દપ્રયોગ એમણે ક્રિયાત્મક યોગ અથવા યોગની આચારસંહિતા, સાધનાસંહિતાના અર્થમાં કરેલો છે. યોગમાં જે મહત્ત્વની સાધનાત્મક ક્રિયા-પ્રક્રિયાઓની આવ-શ્યકતા છે તે ક્રિયા-પ્રક્રિયાઓ તપ, સ્વાધ્યાય, ઈશ્વરપ્રણિધાનની અંતર્ગત આવી જાય છે એટલે એ સંયુક્ત સાધનાત્મક અભ્યાસ-ક્રમને ક્રિયાયોગના નામથી ઓળખાવવામાં આવ્યો છે. યોગની સાધનામાંથી ક્રિયાઓને, સાધનાત્મક અભ્યાસક્રમને, બાદ કરવામાં આવે તો સાધનાનો કોઈ વિશેષ અર્થ ના રહે. સાધનાનું નામ રહે કિન્તુ કામ ના રહે. શરીર રહે કિન્તુ પ્રાણ ના રહે. એ સંદર્ભમાં ક્રિયાયોગનું મહત્ત્વ ધાર્યા કરતાં ઘણું મોટું છે. આદર્શ ગમે તેવો આદર્શ અથવા ઊંચો હોય પરંતુ એને અનુસરતો આચાર ના હોય તો એ આદર્શ જ રહી જાય અને કોઈનુંય કલ્યાણ ના કરી શકે.

ક્રિયાયોગના સ્વરૂપમાં આચારની એ સુખદ સંહિતાનું દિગ્દર્શન એટલા માટે જ કરાવવામાં આવ્યું છે.

ક્રિયાયોગ સંબંધી સ્પષ્ટતા કરતાં પરમહંસ યોગાનંદે પોતાની પ્રસિદ્ધ આત્મકથામાં જે કાંઈ લખ્યું છે તેનો સારાંશ આ પ્રમાણે છે, એ ક્રિયાયોગમાં વિશેષ રુચિ રાખતા હોવાથી એનો ઉલ્લેખ ખૂબ જ રસપ્રદ થઈ પડશે.

“ક્રિયાયોગનો અર્થ નિશ્ચિત ક્રિયા અથવા સાધનાની મદદથી ઈશ્વરનો સાક્ષાત્કાર થાય છે. એનો શ્રદ્ધાભક્તિ તથા નિષ્ઠાસંહિત આશ્રય લેનારો યોગી કર્મસંસ્કારો અને કર્મબંધનથી યુક્ત સંસાર-ચક્રમાંથી છૂટી જાય છે.”

“ક્રિયાયોગની સીધી સાદી શારીરિક-માનસિક સાધના પદ્ધતિથી માનવના રક્તમાંથી કાર્બનનું તત્ત્વ દૂર થાય છે અને એમાં ઓક્સિજનનો સારી પેઠે સંચાર થાય છે. ક્રિયાયોગ એક પ્રાચીન સાધનાપદ્ધતિ છે. એનો ઉલ્લેખ ભગવાન કૃષ્ણે શ્રીમદ્-ભગવદ્ગીતામાં બે વખત કર્યો છે. એક વખત આ પ્રમાણે : અપાનને પ્રાણમાં અને પ્રાણને અપાનમાં હોમીને યોગી પ્રાણ અને અપાનની ગતિને રોકી દે છે. એવી રીતે યોગી જીવનશક્તિ-પર પ્રભુત્વ સ્થાપે છે. બીજી વખતે એમણે જણાવ્યું છે : જે યોગી બાહ્યવિષયોના સંસર્ગને છોડી દઈને, બંને ભ્રમરની મધ્યમાં દૃષ્ટિને કે મનોવૃત્તિને સ્થિર કરી, નાસિકાની અંદર સંચરનારા પ્રાણ અને અપાનની ગતિને સમાન તથા શાંત કરે છે, ઈન્દ્રિયોને, મનને ને બુદ્ધિને વશ કરીને ઈચ્છારહિત, ભયરહિત, ક્રોધરહિત બને છે, ને મોક્ષપરાયણ થાય છે, તે યોગી સદા મુક્ત જ છે. એને જીવનમુક્ત બનતાં વાર નથી લાગતી.”

પ્રથમ ઉલ્લેખ ચોથા અધ્યાયના ૨૮ મા શ્લોકમાં ને બીજો ઉલ્લેખ પાંચમો અધ્યાયના ૨૭ મા તથા ૨૮ મા શ્લોકમાં કરવામાં

આવ્યો છે.

“ક્રિયાયોગ અથવા એના જેવી જ બીજી કોઈ પ્રક્રિયાને જાણના હોવાથી સંત પોલ પ્રાણશક્તિના પ્રવાહને બહાર કાઢી શકતા અથવા રોકી શકતા. એથી એવું કહેતા કે કાઈસ્તના સોગંદ ખાઈને કહું છું કે હું દરરોજ મરું છું.”

“પ્રાણશક્તિને અંતર્મુખ બનાવવાની પ્રક્રિયાથી સંત પોલ પરમાત્માના પરમચેતન્યના અલૌકિક આનંદ સાથે પ્રતિદિન સાચો સંપર્ક સાધી શકતા. એ આનંદમય અવસ્થામાં એમને ભાન રહેતું કે પોતે માયામય જગતથી પૂર્ણપણે મુક્ત છે.”

“ક્રિયાયોગ શરીરને દીર્ઘજીવન અર્પે છે અને ચેતનાને અસીમ બનાવે છે. ક્રિયાયોગી તન ને મનનો અધિકાર મેળવીને અંતે એના અંતિમ શત્રુ મૃત્યુને પણ મહાત કરે છે.”

“સિદ્ધ ક્રિયાયોગીનું જીવન પૂર્વકર્મોના પરિણામ પ્રમાણે ચાલવાને બદલે આત્માના આદેશ પ્રમાણે જ ચાલે છે. એને સર્વવ્યાપકતાની મુક્ત હવાનો સ્વાદ મળે છે. દેહાધ્યાસમાંથી પેદા થતી વિવિધ વાસનાઓથી મન, ઈચ્છાશક્તિ તથા લાગણીઓમાંથી મુક્તિ મેળવીને, મનને મેરુદંડમાંની ઉચ્ચ શક્તિઓ સાથે સંબંધ બનાવીને, સૃષ્ટિમાં ઈશ્વરમય બનીને વિહરે છે.”

ક્રિયાયોગના વર્ણનદ્વારા મહર્ષિ પતંજલિએ સૂચવ્યા પ્રમાણે યોગીનું તન, મન, અંતર અલૌકિક બને છે અને યોગી પોતાની અંદર રહેલી તથા બહાર સર્વત્ર વ્યાપેલી પરમાત્માની પરમચેતના સાથે સંપર્ક સાધે છે.

ગુરુપૂર્ણિમા અને ૧૫ મી ઓગસ્ટના

ઉત્સવો અંગે

તંત્રી

આ વર્ષે ગુરુપૂર્ણિમાનું પર્વ તા. ૩૦-૭-'૯૬ ને મંગળવારના દિને આવે છે. આ પર્વની ઉજવણી દરેક ધ્યાનકેન્દ્રો પોતાની રીતે કરે તે યોગ્ય રહેશે.

તે પછી બરાબર પંદર દિવસે એટલે શ્રાવણ સુદ ૧ ને ગુરુવારે ૫ પૂ. મહાત્મા શ્રી યોગેશ્વરજીનો જન્મદિન ૧૫ ઓગસ્ટ આવે છે. આ પર્વની ઉજવણી સમગ્ર યોગેશ્વર પરિવારના ભક્તો-એ સાથે મળી એક સ્થળે કરવી કે કેમ તે અંગે સર્વમંગલ ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટે હજી કોઈ નિર્ણય કર્યો નથી. તે સંબંધે જો કોઈ નિર્ણય લેવાશે તો તેની માહિતી ધ્યાનકેન્દ્રો દ્વારા સાધકોને મળી રહેશે. તેની નોંધ લેવા વિનંતિ છે.

જુલાઈ, '૯૬ ના અંકમાં આ સ્પષ્ટતા એટલાં માટે કરવામાં આવી છે કે ઓગસ્ટ '૯૬ ના અંકની પ્રસિદ્ધ પહેલાં જ ૧૫ ઓગસ્ટ આવે છે, જેથી તે દ્વારા યોગેશ્વર પરિવારના સાધકોને તેની જાણ કરવાનું શક્ય નથી.

એક જીવંત આધ્યાત્મિક સ્ત્રી સંત

શ્રી ઈંદિરાદેવી

સંકલન : ઝિંઝુવાડિયા કનૈયાલાલ

પહેલા જ પ્રયત્ને ત્રણ કલાક ધ્યાનમગ્ન !

ધ્યાન એટલે શું એની કંઈ ઈંદિરાને ખબર નહોતી, પણ બધાં બેઠા તેમ એ પણ આંખો બંધ કરીને બેઠી. એનું શરીર એકદમ સ્થિર થઈ ગયું, અને બરફની પાટની પેટે એના માથા પર શાંતિનું આવરણ થયું. ધ્યાનમાંથી જ્યારે એણે આંખ ઊઘાડી, ત્યારે ત્રણ કલાક વહી ગયા હતા, અને લોકો આભા બની એની સામે જોઈ રહ્યા હતા. શું બન્યું હતું તેનો કંઈ ખ્યાલ ન હોવાથી ઈંદિરાએ કશું જ કહ્યું નહિ.

બીજા દિવસે દાદાએ શ્રી અરવિંદને કંઈક લખ્યું, જેના જવાબમાં શ્રી અરવિંદે એક સાધુદ્વારા પોતાનો સંદેશો મોકલ્યો. “એ યોગ માટે તૈયાર છે, અને અમે એને શિષ્યા તરીકે સ્વીકારવા રાજી છીએ ! આથી દાદાને ઘણો આનંદ થયો, પરંતુ ઈંદિરાના મનનું સમાધાન થયું નહિ. એક તરફથી એને આનંદ થયો હતો કે હું પસંદગી પામી છું, અને બીજી તરફ યોગસાધનાને વળગી રહેવા પોતાની શક્તિ વિષે તેને શંકાઓ હતી. તે મનમાં મુંઝાતી હતી.

એ મન મનાવવાનો ઘણો પ્રયત્ન કરતી હતી કે કાંઈ હારી થાકીને હું આ માર્ગે નથી જતી. હું કાંઈ જીવનમાં નાસીપાસ થયેલી નથી. મારા પિતા, પતિ, બહેન, ભાઈઓ અને બાળકો બધાને મારા પર પ્રેમ છે. મિત્રોનીય મને ખોટ નથી, અને સમાજસેવાની કેટલી પ્રવૃત્તિઓમાં મારો હાથ છે !

હવે આશ્રમજીવન ગાળવું હોય તો એ બધાથી પીઠ ફેરવી લેવી પડે. એ કેમ બને? છેવટે તેણે એવું નક્કી કર્યું કે સાદ સંભળાયો છે તે ખરેખર સાચો છે કે ખોટો એ જાણવા માટે એકવાર ઘરે પાછા જવું.

દાદાએ હસીને કહ્યું, ‘તને એવાન થયું છે, પણ પસંદ થવાનું પણ માણસે પસંદ કરવું પડે છે!’

‘તો આ ધ્યાનનું શું દાદા?’ ઈંદિરાએ કહ્યું, ‘અહીં તો બધા ધ્યાનની જ વાતો કેર છે, અને હું તો ધ્યાનમાં ખરેખર કશું જ સમજતી નથી!’

દાદાએ કહ્યું, ‘ભગવાનની છબી આગળ તને જે રીતે બેસવું ફાવે તે રીતે આરામથી બેસ, અને ચિત્તને અમુક એક બિંદુ પર એકાગ્ર કરવાનો પ્રયત્ન કર! વિચારો બહારથી આવતા હોય છે તેમને આવતા રોક, અને એક ખૂણે ઊભી ઊભી બધું જો! ચંચળ મન એ તું છે એવું કદી માનતી નહિ. મનમાં વિચારોને રમાડતી નહિ, એટલે આપોઆપ જ વિચારો ખરી જશે, અને મન શાંત થઈ જશે. આ શાંતિમાં અને આ શાંતિદ્વારા જ કૃપાનું આવરણ થાય છે!’

હવે ઈંદિરા ઘેર પાછી આવી, પોતાના પુત્રોને જોઈ એનું હૈયું આનંદથી ભરાઈ ગયું. બધું હતું તેમનું તેમ જ હતું. થોડા દિવસમાં બદલાઈ જવાનું યે શું હતું? અને છતાં બધું જ બદલાઈ ગયું હતું. પોતાના જ ઘરમાં જાણે એ પરાઈ બની ગઈ હતી, કશું જ જાણે હવે એને પોતાનું લાગતું નહોતું. કોઈ અકથ્ય વેદના એને ઘેરી વળી હતી.

આઠ વાગ્યે ધ્યાનમાં બેઠી, બપોરના બે વાગ્યા!

મનની આવી સૂનકાર હાલતમાં, બીજે દિવસે સવારે, એ દાદાની સૂચના મુજબ ધ્યાન કરવા બેઠી. તે વખતે સવારના આઠ વાગ્યા હતા. સાડા નવ વાગ્યે એને એક મિટ્ટીંગમાં જવાનું હતું.

બારાણું બંધ કરી પલાંઠી વાળી એ જમીન પર બેઠી. થોડીવાર તો ગુરુસ્મરણ કર્યું, અને પછી જ્યાં એણે આંખો બંધ કરી, ત્યાં તો અદ્ભુત વાત બની! એની કરોડરજ્જુના મૂળમાં વિદ્યુતનો પ્રવાહ પેદા થયો, અને જેવો એ પ્રવાહ વાંકીચૂંકી ગતિએ ઉપર ચડવા માંડ્યો, કે એના મસ્તક પર જાણે બરફની પાટ જેવી શાંતિ આવીને પડી. આખું શરીર જડવત્ બની ગયું. બસ, પછી વિચાર માત્ર બંધ! પ્રાર્થના પણ નહિ. આનંદ ઉત્સાહની કોઈ લાગણી પણ નહિ! કેવળ શાંતિ! સ્થિર અને અચલ! તે પછી શું થયું તેની તેને કંઈ ખબર નહોતી. જ્યારે એ ભાનમાં આવી ત્યારે કોઈ એને પકડીને ઢંઢોળતું હતું! એણે ઘડિયાળમાં જોયું તો બપોરના બે વાગ્યા હતા!

એકદમ ગભરાઈને તે ઊભી થઈ ગઈ, અને ઘરના કામમાં લાગી ગઈ. હવે એને બધું નિરસ અને નિરર્થક લાગતું હતું. બસ, ચૂપચાપ બેસી રહેવાની જ એને એકમાત્ર ઈચ્છા થતી હતી. મહાપરાણે કંઈ વાત કરી શકતી. કામમાં કંઈ રસ છે એવો દેખાવ કરવાનુંય એને અઘરું લાગતું. ત્રણ મહિના સુધી એની આવી પાગલ જેવી હાલત રહી. અપાર શાન્તિ એનો કબજો કરી બેસી ગઈ હતી. દિવસો સુધી એ એનો કબજો રાખતી, અને પછી અચાનક જોમ આવી હતી તેમ અચાનક એ ઊડી જતી, અને ઈંદિરા નિરાશા અને નિરાધારતાના ઊંડા કૂપમાં જઈ પડતી! પેલી શાંતિ જોમ કોઈ દુન્યવી આનંદ કરતાં ચડિયાતી હતી, તેમ એના અભાવે જે વેદના પેદા થતી તે પણ આજ સુધી અનુભાયેલી કોઈ પણ માનસિક વેદના કરતા વધારે ભયાનક હતી!

ઊંઘમાં પણ બહારની હિલચાલની ખબર પડી જતી!

આવે વખતે એને ખબર પડી કે હવે એ ઊંઘમાં પણ જાગતી હોય છે. ધીરે ધીરે આ જાગૃતિ વધતી જતી હતી. એ માંડ ચાર પાંચ કલાક ઊંઘતી, અને એવી થોડી ઊંઘમાં પણ એનો અમુક

અંશ જાગતો રહેતો હતો. બહારની થોડી હિલચાલની પણ એને ખબર પડી જતી.

ગુરુ તો દૂર હતા, અને અહીં જે બની રહ્યું હતું તે સાવ નવું જ હતું. જે કંઈ બની રહ્યું છે તેનો કંઈક ખુલાસો હોઈ શકે છે એટલી પણ એને ખબર નહોતી. અહીં જ ગુરુની મદદની સૌથી વધારે જરૂર હોય છે, કારણ કે શિષ્યની સ્થિતિની ગુરુને બરાબર ખબર હોય છે, એટલે તેઓ જરૂરી માર્ગદર્શન સહાય અને હિંમત આપી આગળ લઈ જઈ શકે છે.

ઈંદિરાની આ હાલત જોઈ લોકો સમજતાં કે એ ગાંડી થઈ ગઈ છે કે એનું ખસી ગયું છે, પણ એ ગાંડપણ આશીર્વાદરૂપ હતું. કેવું આશીર્વાદરૂપ, એની તો એને પોતાને પણ તે વખતે ખબર નહોતી.

ઈંદિરા કોઈ ચોક્કસ વિધિવિધાન, કોઈ ચોક્કસ પદ્ધતિ કે આસન નહોતી કરતી. એણે તો માત્ર એની જાતને પોતાના તમામ દોષો સાથે પ્રભુને સમર્પિત કરી દીધી હતી, અને એમાં જ બધું આવી જતું હતું. ગાંડપણના એના દિવસોમાં, પ્રભુની અને ગુરુની કૃપા ધીરે ધીરે એવી વધતી ચાલી કે એ જ માત્ર એક સત્ય બની ગયું. બીજું બધું અર્થહીન બની ગયું. પાપના કે અપાત્રતાના પ્રશ્નો એને કદી સતાવતા નહોતા. બીજા તમામ પદાર્થોને ફગાવી દઈને એક માત્ર પ્રભુને ચાહતી હતી, ઝંખતી હતી, અને પ્રભુની પરમ દયાએ એને પોતાની કરી લીધી હતી. હવે એનો કેવો ઘાટ ઘડવો એ પ્રભુના હાથમાં હતું.

પ્રભુ પરનો ઈંદિરાનો આ પ્રેમ એક મહા કીમતી અને પરમ પવિત્ર વસ્તુ હતી. બીજાઓની આગળ એની વાત કેમ થાય? આ અનુભૂતિઓ 'થતી' નહોતી, એ તો એના અસ્તિત્વના ભાગરૂપ હતી, એના નશ્વર માનુષી હૃદય અને કરુણામય અનંત હૃદય વચ્ચેની એ પ્રેમલીલા હતી. પ્રિયતમના પ્રેમપત્રો જેવી એ

અનુભૂતિઓ હતી. પછી ભલે એ પત્રો સુખની ભરતી આણે કે એના હૃદયને ચીરી નાંખે, પણ એ પ્રિયતમ તરફથી આવતા હતા એટલું જ બસ હતું.

પોતાના અનુભવો વિષે પોતાના ગુરુ સિવાય બીજા કોઈની પણ સાથે વાત કરવાની ઈંદિરાને કદી ઈચ્છા થઈ નથી, પછી એ અનુભવો સાચા છે તે બીજાઓની આગળ પુરવાર કરવાનો પ્રશ્ન જ ક્યાં રહ્યો? જ્યારે એ અનુભવો થયા, ત્યારે એણે પ્રભુની ભાષા સમજી તેનો અંગીકાર કરી લીધો, અને જ્યારે એ અનુભવો થતા બંધ થયા, ત્યારે એણે માન્યું કે હવે જરૂર રહી નથી.

થોડા માણસોને એણે પોતાના આ અનુભવોની વાત કરી તેનું એક કારણ એના ગુરુની એવી ઈચ્છા હતી. ગુરુ સાવ જુદા જ અનંગત દૃષ્ટિબિદુથી જોતા હતા. તેમનું કહેવું એમ હતું કે હું જેને સાચું જાણું છું, અને સાચું માનું છું તેની વાત હું અન્યને શા માટે ન કરું? હું જાણું છું કે મોટાભાગના લોકો સમજતા નથી, ઊલટા અવળું સમજશે અને ખોટું માનશે, પરંતુ જગતમાં થોડા તો સાચા માણસો હશે જ, જેઓ આવા અનુભવોનો લાભ લઈ શકે. એ થોડા માણસોને માટે મારે એ લખવું જોઈએ અને બોલવું જોઈએ.

ઈંદિરાને લાગતું હતું કે એની આસપાસના મોટાભાગના માણસોથી એ પોતે સાવ જુદી છે. એ લોકોને મન ઈશ્વર એક સિદ્ધાંતનો વિષય હતો, જ્યારે ઈંદિરાને મન ઈશ્વર પરમ વાસ્તવિકતા અને તેના સમગ્ર અસ્તિત્વ રૂપ હતો. ઈશ્વર હોય એટલે બધું પૂર્ણ, બધું આનંદમય અને ઈશ્વર વિના એ જીવી જ ન શકે. સાધના કે ધ્યાનની કળાની એને ચિંતા નહોતી. એ તો એટલું જ સમજતી હતી કે જે કંઈ કરવું તે એક ઈશ્વરને માટે જ કરવું.

એ જ્યાં બેસે ત્યાં એને એમ જ લાગે કે પોતે ઈશ્વરના ચરણોમાં બેઠી છે. એ બિલકુલ નિશ્ચિત અને સુખી હતી. એના ગુરુને માથે એની જવાબદારી હતી, અને પ્રભુની થઈને બેઠી

હતી પછી એ સુખી કેમ ન હોય? પછી એને ચિંતા શાની હોય? એ જાણતી હતી કે મારામાં ઘણી ખામીઓ છે, અને હું વારે ઘડિયે લથડિયાં ખાઉં છું, પણ લથડિયાં ખાઈને પડું છું તો પ્રભુના ખોળામાને? પછી બીવાનું કેવું?

માને વળગી રહેવાની કળા બાળકને કોણે શિખવાડી? સાધના જરૂરી છે, જેવી રીતે એક સારો છોકરો પોતાના પાર્થિવ માબાપનું નામ રોશન કરે છે, તેવી રીતે આધ્યાત્મિક બાળકે પણ પોતાના સ્વર્ગીય માબાપ, ઈશ્વર અને ગુરુને પાત્ર થવાનું હોય છે.

સાધનાના થોડા દિવસ પછી ઈંદિરા જાણે કે બેવડું જીવન જીવતી થઈ ગઈ હતી. દુનિયાની એકેએક વાત પર એ ચર્ચામાં ઊતરતી, પણ જે એક વાત કરવા જેવી હતી તે વાત એ છેડતી જ નહિ. પોતાના આંતરજીવન વિષે કંઈ પણ વાત કરવાથી તે ધરાર દૂર રહેતી! ઢંગધડા વગરની કંઈ કંઈ વાતો એ કરતી, પણ ઈશ્વર સિવાય બીજી કોઈ ચીજનો વિચાર કરવાનું તેને માટે અસંભવિત બની ગયું હતું.

એનું ખેંચાણ એટલું બધું હતું કે એનો સામનો કરાય એવું જ નહોતું. દાડૂડિયાને દાડૂ વિના જેમ ચેન ન પડે, તેમ ઈંદિરાને એકાંત અને ધ્યાન વગર ચેન પડતું નહોતું. ઘણીવાર તે આ ખેંચાણની સામે લડતી, પણ હારી જતી. ધ્યાન કરવું એના માટે અઘરું નહોતું, પણ ધ્યાન ન કરવું એના માટે અઘરું બની ગયું હતું. એ ધ્યાન કરતી નહોતી, ધ્યાન એનાથી થઈ જતું હતું!

(ક્રમશઃ)

રામકથા

(ગતાંકથી ચાલુ)

યોગેશ્વરજી

(શ્રી યોગેશ્વરજીની સિદ્ધ કલમે આલેખાયેલ રામકથા)

લંકાદહન

હનુમાનની વાત સાંભળીને સીતાને થોડીક નવાઈ લાગી. એણે હનુમાનને સહસા પ્રશ્ન કર્યો : ‘ઈચ્છાનુસાર રૂપ? એવું રૂપ ધારણ કરવાની તમારામાં અને બીજા વાનરયોદ્ધઓમાં શક્તિ છે? એ વાત તો અતિશય આશ્ચર્યકારક લાગે છે.’

‘છતાં પણ એમાં આશ્ચર્યકારક કશું જ નથી.’ હનુમાને ઉત્તર આપ્યો : ‘એવી શક્તિ મને અને મારા જેવા બીજા વાનર-યોદ્ધઓને જન્મથી જ વરેલી છે. અમારામાં કેટલીય જાતની વિશેષ શક્તિઓ છે. ઉપરથી જોતાં તો મારું શરીર સાધારણ લાગે છે, પરંતુ એવું સાધારણ શરીર તો તમને ભય ન થાય એટલા માટે જ ધારણ કર્યું છે. બાકી મારું સ્વરૂપ અત્યંત અસાધારણ છે. તમને વિશ્વાસ ન થતો હોય તો બતાવું.’

‘વિશ્વાસ તો થાય છે છતાં મને એની ઝંખી કરવાની ઈચ્છા છે.’

‘તો પછી એને જોઈને ભય ન પામતાં.’

‘ભલે, પરંતુ એ ખરેખર ભયજનક છે ખરું?’

‘ભયજનક તો કેવી રીતે કહી શકાય? પરંતુ એ અદૃષ્ટ પૂર્વ અદ્ભુત રૂપને નિહાળીને તમને ભય લાગે પણ ખરો.’

‘નહિ લાગે. એ સ્વરૂપને નિહાળીને ભય લાગવાને બદલે આનંદ થશે. એટલે એ જરૂર બતાવો.’

હનુમાને સીતાની ઈચ્છાને માન આપીને પોતાના શરીરને જોતજોતાંમાં વિશાળ, અતિ વિશાળ, કરી દીધું.

આકાશને અડવા મથતું એ વિરાટ પ્રચંડ રૂપ જોઈને સીતાને કાંઈનું કાંઈ થઈ ગયું.

સુવર્ણસદૃશ કાંતિવાળું, અતુલિત બળના ભંડાર જેવું, રાક્ષસો-ના કુળનો સંહાર કરવાની શક્તિથી ભરેલું, એ સુંદર સુદૃઢ સુમેરુ પર્વતની સ્મૃતિ કરાવનારું સ્વરૂપ જોઈને સીતાના વિસ્મયનો પાર ન રહ્યો.

એણે પોતાની પ્રસન્નતા બતાવી એટલે હનુમાને પોતાનું એ સ્વરૂપ સંકેલી લીધું ને પૂછ્યું : ‘હવે તો મારી અસાધારણતાની પ્રતીતિ થઈને?’

સીતાએ સંતોષ સાથે કહ્યું : ‘થઈ ગઈ. પૂરેપૂરી પ્રતીતિ થઈ ગઈ. બીજું કોઈ વર્ણન કરત તો આવી વાત મારા માનવામાં જ ન આવત, પરંતુ આજે અનો સ્વાનુભવ થયો, એટલે મારી હિંમત વધી ગઈ. હવે મને તમારી શક્તિમાં જરા પણ શંકા નથી થતી, અને એ વાતમાં પણ શંકા નથી થતી કે રાવણનો સફળતાપૂર્વક સામનો કરીને તમે એનો પરાજય કરી શકશો.’

‘રાવણના પરાજય માટે તો એકલા રામની શક્તિ જ પૂરતી છે. રામના અનંત સામર્થ્ય આગળ રાવણ નથી ટકી શકે તેમ છતાં પણ અમારા સંતોષ માટે અમે રામની સેવામાં હાજર રહીશું અને રાવણની સેનાનો સંહાર કરીશું.’

સીતાની આંખમાં આનંદનાં આંસુ આવી ગયાં.

‘તમારા શબ્દો સાચા ઠરે એવું ઈચ્છું છું,’ સીતાએ આંસુને લૂછતાં લૂછતાં કહેવા માંડ્યું.

‘તમારાં આંસુ, તમારી વેદના તથા તમારું દુઃખ મારા દિલમાં દાહ પેદા કરે છે. એને જોઈને મને કાંઈનું કાંઈ થઈ જાય છે. મારા મનમાં એક વિચાર ઊઠે છે. તે તમારી આજ્ઞા હોય તો કહી બતાવું.’

‘જરૂર કહો.’

‘તમારી તૈયાર હોય તો તમને અત્યારે ને અત્યારે જ મારી પીઠ પર બેસાડીને સમુદ્રને ઓળંગી જાઉં તથા ઘડીના છઠ્ઠા ભાગમાં જ રઘુકુળભૂષણ રામની પાસે મૂકી દઉં. એથી તમારી ચિંતા તથા વેદનાનો અત્યારે જ અંત આવશે અને રામ, લક્ષ્મણ, સુગ્રીવ, અંગદ તેમ જ બીજા યોદ્ધાઓને અહીં આવીને રાવણને જીતવાનો પરિશ્રમ પણ નહિ કરવો પડે. મેં મારા આજ્ઞાસુધીના જીવનમાં પરસ્ત્રીનો જાણ્યે કે અજાણ્યે સ્પર્શ પણ નથી કર્યો છતાં તમને મારી પીઠ પર બેસાડીને લઈ જવા તૈયાર છું, કારણ કે તમને હું પરસ્ત્રી નથી માનતો, માતા માનું છું. રામ કોઈ સામાન્ય પુરુષ છે અને તમે સામાન્ય સ્ત્રી છો? ના તમારો વેશ પુરુષ તથા સ્ત્રીનો હોવા છતાં રામ પરબ્રહ્મ પરમાત્માના પ્રતિનિધિ છે અને તમે એ પરમાત્માની પરમ, અખંડ અને અભિન્ન શક્તિ છો. મારી ભાવના એવી જ છે. એટલે પુત્રની પેઠે કહો તો તમારી સેવા કરવા તૈયાર છું.’

(ક્રમશઃ)

પોતાનું અને બીજાનું મંગલ કરનારની કદી દુર્ગતિ થતી નથી. યોગેશ્વરજી

રાંજણ, સટિકા, સાઈટીકા

હાથે, પગે, વેદનાયુક્ત ફટ થવી તથા કમ્મરના દુઃખાવા માટેની દવા માટે મળે યા લખો. એક વખત દવા ખાધા પછી, આ રોગ જીવનમાં ફરી થતો નથી.

કોષ્ઠ : ૧૦-૧૨ વીક. નોંધ : ફક્ત દવાનો જ ખર્ચ લેવામાં આવે છે.

દુર્લભભાઈ પરસોત્તમભાઈ ભક્ત (સ્યાદલા)
બચુભાઈ ગોરધનભાઈ ભક્ત (કપૂરા)
 મુ. પો. સ્યાદલા, વાયા : મઢી, જિ. સુરત-૩૮૪૩૪૦

॥ ૐ ॥

**MAA SARVESHWARI
 JYOTISH KARYALAY**

Vijaybhai Purohit (Panditji)

Jyotishcharya : Double Goldmedalist (M.S.U.)

❖ Contact for ❖

Astrology Consultancy, New World Famous &
 Most Advance **Computer Horoscope** with Prediction
 Various Dharmik Puja Vidhies
Foreign Horoscope Specialist

'Shree Yog Mandir'

Chokhandi, Near Bhid Bhanjan Hanuman's Temple,
 Baroda-390 017.

For Appointment ☎ : 91 (0265) 436216

*** અહિંસાનો સૂક્ષ્મ વિચાર ***

શારીરિક વિકાસની દૃષ્ટિએ ગીતામાં બ્રહ્મચર્ય ને અહિંસાને ખૂબ જરૂરી ગણ્યાં છે ને શરીરના તપમાં તેમનો સમાવેશ કર્યો છે. શરીરદ્વારા કોઈને પણ ઈજા ન કરવી, વાણીદ્વારા કોઈને કટુ કે દુઃખ થાય તેવું ને ખોટું વચન ન કહેવું, ને મનદ્વારા પણ કોઈના અમંગલનો વિચાર ન કરવો, એ ત્રણ પ્રકારની અહિંસા છે. એ ત્રિવિધ અહિંસાનું પાલન ખાંડાની ધાર પર ચાલવા જેવું કઠિન છે. પણ તે અસંભવ નથી. માણસ ધ્યાનપૂર્વક નિરંતર પ્રયાસ કરે તો આ દિશામાં સારી પેઠે આગળ વધી શકે છે. સંપૂર્ણ અહિંસક થવાનું કામ કપરું છે. છતાં માણસ પોતાના ગજા પ્રમાણે અહિંસાનો અમલ કરી શકે છે. અહિંસાના થોડાઘણા પાલનથી પણ તેને લાભ જ થશે. શરીરની અહિંસાનું પાલન પણ તેણે ખૂબ સંભાળ રાખીને કરવાનું છે. હાલતાંચાલતાં કે કોઈ પણ કામ કરતાં તેનાથી કોઈ પણ જીવને નુકસાન ન થાય તે તેણે જોવાનું છે. શરીરદ્વારા થતાં ચોરી, વ્યભિચાર, અપહરણ, ખોટા દસ્તાવેજ કે હિંસાબ ને જૂઠા સહીસિક્કા, મારપીટ, લાંચરુશવત ને ખાદ્ય પદાર્થો કે બીજી વસ્તુમાં કરાતી ભેળસેળ જેવાં કર્મો શારીરિક હિંસાનાં જ કર્મો છે. હિંસાનો અર્થ કાંઈ યુદ્ધ જ કે કોઈને મારી નાંખવું એવો જ નથી. તેમાં તો બીજાને નુકસાન કરવા માટે કરાતી સૂક્ષ્મ કે સૂક્ષ્માતિસૂક્ષ્મ ક્રિયાઓનો પણ સમાવેશ થઈ જાય છે. જરૂર કરતાં વધારે ફળ કે ફૂલ ને પત્રો તોડવાં એ પણ શારીરિક હિંસાનું જ સ્વરૂપ છે.

યોગેશ્વરજી

ધનિક નહિ, પણ ધર્મનિષ્ઠ થવાનું લક્ષ્ય રાખો

સાચું બોલવું, કોઈને નિરર્થક દુઃખ લાગે તેવું ન બોલવું ને મધુર તથા હિતકારક વચન બોલવું એ વાણીનો વિકાસ છે. આની સાથેસાથે વાણીદ્વારા ઈશ્વરના ગુણાનુવાદ ગાવા ને આત્મોન્નતિની વાતો કરવી એ પણ ખૂબ જરૂરી છે. સત્ય ને મધુર બોલવાનું કામ કેટલું કઠિન છે તે સૌ જાણે છે, પણ તે કર્યા વિના છૂટકો નથી. કેટલાક તે કામ કરતા તો નથી, પરંતુ વધારામાં જૂઠું બોલ્યા કે કર્યા વિના જીવનમાં સુખી, ધનિક ને વૈભવી બની શકાય નહિ, ને જૂઠું બોલ્યા વિના તો જીવન ચાલી શકે જ નહિ, એવો ખોટો ખ્યાલ તેમના મગજમાં ભરાઈ બેઠો છે તે વિચિત્ર છે. જૂઠ ને કડવાશ વિના સહેલાઈથી ચાલી શકે છે ને માણસ સુખી પણ થઈ શકે છે. આજે પણ કેટલાય માણસો એ માન્યતામાં વિશ્વાસ રાખનારા ને તે પ્રમાણે ચાલનારા છે. તેમને સત્યસિદ્ધાંતના પાલનનું સુખ પણ છે. કદાચ તેવા માણસો કોઈ કારણથી બહુ ધનિક કે વૈભવી ન પણ હોય તેથી શું? જીવનમાં ધનિક થવું એ જ લક્ષ્ય નથી પણ ધર્મનિષ્ઠ થવાનું ઉત્તમ લક્ષ્ય પણ છે. ને ધર્મને ભોગે મળેલા ધન કરતાં ધનને ભોગે ધર્મરૂપી ધનનું મૂલ્ય ઘણું મોટું છે. માણસ આટલું સમજી જાય તો સમાજની શુદ્ધિ થઈ જાય, સમાજ વધારે ને વધારે તંદુરસ્ત બને ને ભ્રાતૃભાવ તથા શાંતિની સ્થાપનામાં સહાય મળી શકે. જીવનના પૂર્ણ વિકાસને ચાલનારા સાધકે તો આ સમજવું જ જોઈએ. યોગેશ્વરજી